

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

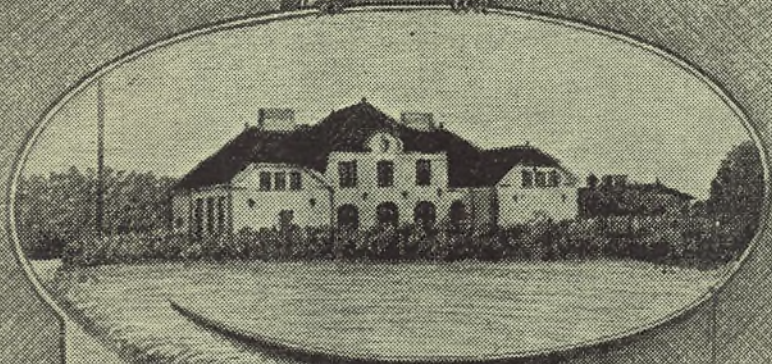
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

720832

MISSUMSKE

COBBAGER

NISSUMSKE
AARBØGER

1943

NISSUMSKE AARBØGER

UDGIVET AF
NØRRE NISSUM SEMINARIUMS
ELEVFORENING

UNDER REDAKTION AF
CHR. M. CHRISTENSEN (17)

1943

M. CHRISTENSENS BOGTRYKKERI
STRUER 1944

INDHOLD

1. A. Krogsøes Minde. Digt af <i>Chr. M. Christensen</i>	7
2. Fhv. Forstander A. Krogsøe. Af Seminarie- lærerinde Frk. <i>R. Nielsen</i>	8
3. Til Nørre Nissum Kirke. Digt af <i>Chr. M. Chri- stensen</i>	14
4. Nørre Nissum Kirke. Af <i>J. Søndergaard Jacob- sen</i>	16
5. Træk fra det religiøse Liv i Hellas. Af <i>C. M. Julin, I. Svarrer, Harald Berg</i> og <i>K. C. Petersen</i>	25
6. Aaret, der svandt. Af Forstander <i>P. C. Gjel- strup</i>	36
7. Dimittenderne 1943.....	45
8. Af Aarets Dagbog.....	48

Johnson

A. Krogsøes Minde

En Plads i vor Vennekreds blev tom,
da Mesteren sagde sit stille: »Kom!«
og dit Hjerte, der banked' saa varmt for vort Virke,
for Danmarks Ungdom og Danmarks Kirke,
brat standsed' sit Slag,
og din Sjæl som en fangen Fugl af sit Fængsel
steg med Gudsbarnets fromme, higende Længsel
mod den evige Dag.

En Plads i vor Vennekreds blev tom;
men Minderne hvisker saa sagte om,
at din Id og din Gerning ej helt var forgæves,
skønt ofte dit Sind kunde gennembæves
af Tanken derom.
Men din Ildhu som æggende, frodigt Ferment
blev i Sindene sænket — fra Himlen os sendt —
som et manende: Kom!

En Plads i vor Vennekreds blev tom!
Hvem fylder den ud? Lad kun Gud derom!
Men lad os i vort Virke smukt følge ham efter,
saa godt som nu Herren vil give os Kræfter
til Dagens Daad!
Lad vort Mod under Livets skiftende Skæbner
blive styrket ved Mindet om denne Væbner
i de helliges Raad!

Chr. M. Christensen (17)

FORHENVÆRENDE
FORSTANDER A. KROGSØE

Af Seminarielærerinde Frk. R. Nielsen

Den 1. September 1943 bragte Radioavisen den Meddelelse, at Pastor A. Krogsøe, Holbæk, var død paa Sct. Lukasstiftelsen. Vi, der hørte det og kendte ham saa godt og ikke vidste noget om, at han paa det Tidspunkt var syg, blev underlig berørt og kunde daarligt forstaa, at det var Virkelighed; men det var det. Intet er da mere naturligt, end at vi mindes vor gamle Forstander i Aarsskriftet. Redaktøren af dette har bedt mig om at skrive nogle Mindeord; og selv om jeg ved, andre kunde gøre det meget bedre,

har jeg ikke villet undslaa mig.

Anton Krogsøe er født i Sdr. Onsild den 14. Januar 1883 og blev saaledes 60 Aar 1943. Hans Fader var Baneformand, og Krogsøe var den næst yngste af 7 Børn. »Om mit Hjem var fattigt eller ikke, havde jeg ikke saa meget Indtryk af; men det var et godt Hjem, hvor vi Børn fik Forstaaelse af, hvad sand Kristendom var.« — Saadan omtrent kunde man høre Krogsøe tale om sit Hjem. Man fortæller, at da A. K. meget tidligt fik lært at læse, og der ikke fandtes nogen stor Bogsamling i Hjemmet, var det altid Bibelen, han slog sig paa, og særlig det gamle Testamente. Afdøde Missionær A. Povlsen, Kjellerup, der var gift med en Søster til Krogsøe, nærrede en vis Bekymring for den Dreng, der altid, naar han som ungt Menneske besøgte Krogsøes Hjem, sad under Bordet med Bibelen i Haanden. Ja, — hvad skulde der blive af denne Dreng! — Men ved Siden af Bibelen havde Togplanerne ogsaa hans store Interesse. Han kendte Togenes Numre, Stationernes Navne og lærte udenad Ankomst- og Afgangstid for flere Ruter. Een Gang om Ugen havde Anton en stor Oplevelse; naar hans Moder var i Hobro paa det ugentlige Indkøb, kom hun altid hjem med en 2 Øres Snegl til hvert af Børnene. — »Og da maatte jeg næsten hele Dagen holde mig for Munden for ikke at sprutte af Glæde over det, der ventede mig.« — Et karakteristisk lille Træk for A. K.

Tidligt nærede den velbegavede Dreng Ønske om at blive Præst; men man sagde, at det vilde koste 10,000 Kr., og saa mange Penge kunde hans Forældre aldrig skaffe. Den Tanke blev da hurtigt opgivet. Men lykkeligtvis gik det saadan, at Krogsøe kom paa Ranum Seminarium, hvorfra han blev dimitteret 1904 med Udmærkelse.

Efter endt Eksamen blev Krogsøe Lærer ved en Privatskole i Randers, kom senere til Mors som Lærer og Kirkesanger i Rakkeby. 1906 rejste han til København og læste til Studentereksamen paa Døchers Kursus; samtidig var han en Overgang Lærer ved Suhmsgades Skole med 36 ugentlige Timer.

Fra 1908—10 var Krogsøe Lærer ved Neksø Realskole og Seminarium; derefter begyndte hans Gerning her ved Seminariet og Højskolen.

I 1911 ønskede Pastor Asschenfeldt Hansen at fratæde som Forstander for Nr. Nissum Højskole, en Stilling, han havde haft siden 1909, da Pastor Stenfeldt Mathiassen forlod Højskolen og blev Sognepræst i Vandborg. Man bad da Krogsøe, der var blevet ansat som Lærer ved Seminariet 1910, om ogsaa at overtage Ledelsen af Højskolen; den trængte til en Mand, der helt kunde og vilde ofre sig for den. Men som Forholdene laa, maatte den dele med Seminariet. Nu var Krogsøe i Besiddelse af stor Arbejdskraft, og man fik ogsaa det Indtryk, at han havde et vist Mod paa at gaa ind til det nye. Det skal da ogsaa siges, at selv om det var vanskelige Aar paa mange Maader (fire Krigsaar), saa blev det dog ogsaa gode og betydningsfulde Aar for de Elever, der besøgte Højskolen, og for dem, der stod med i Arbejdet. Selvfølgelig betød det meget for Krogsøe, der maatte dele sig mellem de to Skoler, at han havde gode Medhjælpere, og jeg tænker her særligt paa de to Skjernlærere: Th. Thomsen og L. Pedersen. Men Krogsøes personlige Indsats var stor. Han kunde paa sin egen Maade forene dyb Alvor med en — man kunde fristes til at sige — løssluppen Munterhed; og det er noget, mange unge har let ved at goutere. Ved mange Lejligheder har gl. Elever givet Udtryk for den Oplevelse, det var for dem at følge hans Timer og særlig Bibeltimerne. — »Da pludselig,« var der en, der sagde, »gik det op for mig, hvor farligt det var at leve sit Liv uden Kristus, og hvor herligt at leve det med ham«. —

Men selv om Krogsøe kunde spænde vidt, saa var han dog ikke i Længden i Stand til at gøre hverken to eller tre Mænds Arbejde. Det første var Tilfældet fra 1911—14 og det sidste fra 1914—19. Nu var han baade Forstander for Højskolen, Forstander for Seminariet, og samtidig besørgede han her et betydeligt Antal Timer, ligesom han ogsaa nødvendigvis maatte have enkelte Timer paa Højskolen. Ganske vist var Krogsøe fri for alt det praktiske Arbejde: Administration, Regnskabsføring m. v. Det laa i gode Hænder hos Forretningsfører J. N.

Helligsøe, der sparede Krogsoe for alt, hvad han ikke nødvendigvis maatte tage sig af. Men trods denne Hjælp var Arbejdet uoverkommeligt, og især da Krogsoe ved Siden af sit øvrige Arbejde ogsaa var begyndt at studere Teologi. I Sommeren 1919 besluttede han da at opgive sin Gerning her ved Skolerne for at fuldende sit Studium og derefter gaa ind i Præstegerningen. —

Da Forstander Krogsoe i Sommeren 1914 overtog Ledelsen af Seminariet, blev han overmaade vel modtaget af de unge, der i 4 Aar havde haft ham som Lærer; som saadan var han højt skattet og ikke uden Grund. Han ejede en sjælden Evne til at komme i Kontakt med »Folket«, fra det Øjeblik han traadte ind i Klassen, og han kunde holde den enkelte aandeløs fast Timen ud. Paa Katederet eller rundt i Klassen var han helt sig selv; her gav han sit bedste. Optaget som han altid var af sit Emne, kunde han rive Klassen med, begejstre, ja, elektrisere den.

Krogsoes egentlige Fag var Religion; men han underviste ogsaa baade i Historie og Pædagogik. Om al hans Undervisning gjaldt det: den var dygtig, levende og frisk. Og det er ikke mærkeligt, at han vandt sine Elevers Hengivenhed og Respekt. Mange kunde da heller ikke forstaa, at det var det helt rigtige, da Krogsoe ombyttede Katederet med Prædikestolen. —

Fra Nørre Nissum rejste Krogsoe til Herning for at faa Ro til sine Studier, og allerede 1920 tog han teologisk Embedseksamen med laud. 37 Aar gl. Nu var han en kort Tid Rejsepræst for Blaa Kors og blev 1920 ordineret Medhjælper ved Esajaskirken i København. Hans første selvstændige Embede blev Sundsøllskov fra 1921—29. Her havde Pastor Krogsoe og Frue nogle gode Aar. Stærke Baand blev knyttet mellem Præstefolkene og Menigheden. — I en ikke saa kort Periode i de Aar blev Krogsoe syg og maatte rejse bort fra Hjem og Gerning; men han genvandt sit Helbred og tog igen fat med friske Kræfter og godt Mod.

Katederet kunde han dog heller ikke undvære her, og han oprettede en lille Privatskole i Præsteboligen, hvor han forberedte en Del unge fra Sognet til Mellemskoleeksamen, som de bestod ved Københavns Universitet med gode Resultater.

Fra 1929 til 1940 var Krogsoe Præst paa Vesterbro, først som Kaldskapellan ved Apostelkirken fra 1929—31, derefter som Sognepræst ved Gethsemane Kirken fra 1931—40. Det var et Sogn paa 8000 Mennesker, og paa 3 Minutter kunde man gaa tværs gennem Sognet. Det siger noget om Befolkningstætheden.

En af Pastor Krogsoes Medarbejdere fra den Periode, Kordegn Chr. Milsing, skriver: »Naar jeg som Pastor Krogsoes Medarbejder gennem 11 Aar, først ved Apostelkirken og senere ved Gethsemane Kirke,

gerne vil udtale mig om ham, skal det først og fremmest være som Menneske. Aldrig har jeg arbejdet sammen med nogen, der i den Grad var forstaaende og hensynsfuld over for sine Medmennesker og Venner som han. Aldrig har jeg hørt et uvenligt Ord fra ham i de Aar, vi virkede sammen. Han havde i Ordets rette Forstand et godt Sind.

Familien Krogsoe

Fra Prædikestolen vidnede han gennem Ord, men uden for denne prædikede han gennem sit Liv og hele Væsen. Inden for Gerningen i Kirken følte ingen sig som hans underordnede; vi var hans Kammerater og Venner. Følgen var, at Personalet ved begge Kirker elskede ham. Det var derfor en stor Sorg for os, da Pastor Krogsoe rejste til Holbæk, og paa den anden Side kunde vi glæde os paa hans egne og hans Hustrus Vegne. Men hvor mistede vi dog et godt Hjem herinde, da disse to elskelige Mennesker forlod os. Jeg har aldrig set saa smukt og godt et Forhold i noget Hjem som det, der bestod mellem Pastor Krogsoe og hans trofaste Hustru. De levede sammen til det sidste som et Par Forlovede; smukkere kan jeg ikke udtrykke det. Deres flinke, dygtige Søn og Døtrene vil sige det samme.

Om Pastor Krogsoes Gerning er det vanskeligere at udtale sig. Han var en dygtig og ejendommelig Prædikant, men Beboerne i Gethsemane Sogn lønnede ham daarligt. Han burde hver Søndag have talt for en fyldt Kirke, men det skete sjældent. Han havde ikke sin Gerning

inden for nogen bestemt Arbejdsgren i Menighedsarbejdet. Han ønskede først og fremmest at prædike Evangeliet for saa mange som muligt. De unge talte han til og om med en Lidenskab og Kærlighed, der gjorde de ældre og gamle misundelige. Pastor Krogsøe gjorde flere Forsøg paa at naa de unge og føre dem til Kirken; men det lykkedes ikke efter Forventning.

Var Pastor Krogsøe stor som Prædikant, var han dog vist større som Foredragsholder og Lærer. Han holdt ofte Foredrag over bibelske og pædagogiske Emner, og da var det interesserede og begejstrede Tilhørere, der lyttede. Paa Tomandshaand eller i en mindre Kreds talte Pastor Krogsøe meget gerne om sin Lærertid, og hvor mærkede man, at han elskede Ungdom og i Særdeleshed de unge paa Nørre Nissum Seminarium. Han talte gerne og meget om de Aar, han tilbragte der; og der var vist ikke noget, han var mere interesseret i og fulgte bedre med i end Livet og Forholdene paa Nr. Nissum Seminarium. Hans Venner her har ofte talt om, hvilken dygtig Lærer og Pædagog den danske Skole gik Glip af, da Seminarieforstander Krogsøe blev Præst. Og nu har baade Skolen og Kirken mistet ham. Men vi ved, at han efter sin Død vil komme til at vidne lige saa meget om sin Herre og Mester, som han gjorde det i sit Liv.« —

Ovenstaaende smukke Vidnesbyrd har jeg syntes skulde med, og det falder saa nøje sammen med det, vi hans gamle Elever og Medarbejdere vilde give ham her fra. Her har jeg Lyst til at sende en Hilsen til Fru Krogsøe og Børnene. De har mistet saa meget, og vi kan godt forstaa, hvad Fru Krogsøe skrev til Nytaaret, efter at hun var begyndt at rette sig efter en svær Sygdom: »Jeg ved næsten ikke, hvordan vi er kommen over disse tunge Dage; for mig var det, som en hel Verden gik under; jeg syntes det var umuligt, at Livet kunde gaa videre efter dette tunge Slag. Vi troede, at min Mand snart var rask, og saa døde han pludselig af et Hjerteslag, og jeg var ikke hos ham. Siden 8. Oktober har jeg været syg og en Tid meget syg. Helst vilde jeg have fulgt efter min Mand; men da jeg efter at have været bevidstløs i 3 Døgn vaagnede og saa mine sørgende Børn ved min Seng, kunde jeg sige Tak for Livet. Nu saa jeg, hvor svært det vilde blive for mine Børn at undvære mig. Derfor skal Gud have Tak, maatte jeg forstaa at kende Guds Vilje med mig!« —

At Aarene derinde paa det fattige Vesterbro har været svære for Pastor Krogsøe, mærkede man, saa saare man kom sammen med ham. Han talte undertiden om den nære og fjerne Kirke. Den nære Kirke i Sunds, hvor Folk havde langt til Kirke, men mødte flittigt op (mange gik hver Søndag en Mil), og den fjerne Kirke i København, hvor Folk bor lige op af den, men ikke kommer der.

Da Pastor Krogsøe i 1940 blev beskikket til Sognepræst for Sct.

Nikolaj Kirke i Holbæk, vakte det Glæde hos Præstefolkenes mange Venner. Her mødte han Jordbund for sin Forkyndelse, saa Frugt af sit Arbejde og kunde helt anderledes faa udnyttet sine rige Evner. Saaledes holdt han i Efteraaret 1941 fire Bibelforedrag i Holbæk Kirke over Johannes Aabenbaring, hver Aften for fuldt Hus. Disse Foredrag har Fru Krogsøe udgivet som et Minde om Pastor Krogsøe med Tak til Gud for tre lykkelige Aar i Holbæk.

Forordet til den lille Bog er skrevet af Domprovst Einar Ege, Roskilde og har til Overskrift »*Fuldendt i kort Tid udfyldte han dog en lang Tid.*« De Ord fra Visdommens Bog Kap. 4, 13. kan sættes over Anton Krogsøes Præstegerning i Holbæk. Det blev kun 3 Aar, han fik sin Tjeneste der, men der skete altid noget, hvor Krogsøe var. Han prædikede for Rigsdagen 1932 over Temaet: »*De kraftige Gerninger.*«. Naar han havde valgt det Emne, gav det Udtryk for hans Længsel og Bøn, ikke efter Gerninger, han selv kunde præstere, men efter Aabenbarelsen af Guds Krafts overvættede Storhed. Hans Livs Skuffelser og hans Legemes Lidelser gjorde ham til et nyttigt og brugbart Redskab i Herrens Tjeneste. — Det sidste Foredrag slutter med Ordene: Kom Herre Jesus, kom snart! Den Bøn blev hørt hurtigere, end vi havde tænkt os. — Vi vil sige til hverandre, som Krogsøe skriver om de hjemgangne, at selv om vi savner dem: »Lad os ikke misunde dem deres Lykke.« —

Den 5. September blev Pastor Krogsøe begravet paa Holbæk gl. Kirkegaard nær ved sin Kirke og nær ved sit Hjem.

Til
Nørre Nissum
Kirke.

Kirkehus paa Bakketop!
Hævet højt mod Himlen op
stod du gennem Slægters Gang,
minded' med din Klokkes Klang
Helg og Søgn, ved Gry som Kvæld
om det sande Livets Væld.

*Kirkehus paa Bakketop!
Stolt engang mod Skyer op
hæved' højt du Spirets Finger;
Bud om Land og Hav det bringer
om et Bauta, som skal bære
vidt i Verden Herrens Ære.*

*Kirkehus paa Bakketop!
Ofte stævned' mod dig op
festklædt Folk med Sang i Sind
eller ogsaa Graad paa Kind
for at lytte til det Ord,
som kan give Fred paa Jord.*

*Kirkehus paa Bakketop!
Led vort Blik mod Himlen op,
mind os om i Hverdagsdønt,
at du rummer Daabens Font
og et Nadverbord med Kræfter
til vor Gud at følge efter.*

*Kirkehus paa Bakketop!
Naar engang vi bæres op
for at hvile ved din Fod,
gid vi da maa have Rod
i den rige Livets Kilde,
hvorom Bud du bringe vilde.*

Chr. M. Christensen (17).

NØRRE NISSUM KIRKE

Af J. Søndergaard Jacobsen (06)

Kirken er det ældste Hus i Sognet, men naar vi skal bestemme dens Alder, maa vi ikke lade os vildlede af en Indskrift paa en Bjælke i Skibet, hvor der staaer: Bygt 1833. Kirken havde paa dette Tidspunkt staaet i flere Hundrede Aar. Det anførte Aarstal betegner Tiden for en større Istandsættelse. Ved Restaureringen 1916 har man dog søgt at gøre Indskriften saa lidt fremtrædende som muligt. Tidligere var den malet med mørk Farve paa lys Baggrund. Det havde ellers været rart, om de gamle Bygmestre havde sat Aarstal paa, nu maa vi nøjes med at slutte ud fra andre

Kirker, hvis Alder vi kender. Den ældste Kirke, hvis Byggetid vi kender, er Gjellerup Kirke ved Herning. Der har man indhugget i den store Sten, der blev anbragt over den sydlige Indgangsdør: Aar 1140 efter Herrens Byrd blev denne Kirke grundet til Guds Ære. Kirken her er nok noget yngre, hvad den dobbelt profilerede Skraakantsokkel kunde tyde paa, men den er sikkert bygget før Aar 1200 og har altsaa en Alder af 750 Aar.

Den nuværende Kirke er dog næppe den første Bygning paa dette Sted. Vi ved, at den første Kirke i Danmark blev bygget 848 i Slesvig, og i de følgende hundrede Aar kom adskilligt flere til, men særligt efter at Harald Blaatand havde »gjort Danerne kristne«, som det hedder paa den store Jellingsten, kom der Fart i Kirkebyggeriet. Disse første Kirker var af Træ, og en saadan har der sikkert ogsaa været der, hvor vor Kirke nu ligger, og muligvis har der tidligere paa samme Sted været et hedensk Offersted. I alt Fald var der Steder, hvor de første Forsøg paa at bygge Kirke blev forhindret af Kristendommens Modstandere, indtil man fandt paa at bygge paa den gamle, indviiede Offerplads. Der turde Hedningerne ikke ødelægge den.

Lad os tænke os, at vi gaar op paa Kirkebakken, mens denne første Kirke staaer her. Vi kan vælge Aar 1085. Vi stiller os ved den lille Træbygning Nordvæg og ser ned over den Del af Sognet, som antagelig

har haft den ældste Bebyggelse. Vi ser ned over de lave Hytter »af Ris og Kviste«, der dannede en Langby fra Øst til Vest lidt Nord for Kirken. Maaske faar vi Øje paa Krigsfolk, der drager ind i Gaardene, og venter vi lidt, ser vi dem igen komme ud derfra med Dragninger af Fødevarer. Det er dog ikke fremmede Krigere paa Røvertogt, men nogle af Hær-

Nørre Nissum Kirke

folket paa Kongens Flaade, der laa ved Odesund — eller ved »Humla« — og ventede paa at komme af Sted til England, men Ventetiden blev lang, og de maatte Gang paa Gang drage ud paa »Fouragering«. Da til sidst Egnen var udpint, vilde man »ikke ligge længere i dette Sultehul«, og saa fulgte de Begivenheder, der førte til Kongens Drab det følgende Aar.

Henved 100 Aar senere gaar vi igen herop paa Bakken. Da er den gamle Trækirke ved at blive skrøbelig; men det synes Nissumboerne ogsaa. De tænker maaske som Asser Rig, da han saa den gamle Kirke i Fjenneslev:

Ej sømmer det sig at bede til Gud
i sligt brøstfældigt Skur.

Og saa har de maaske hørt om, at man i andre Sogne har brudt Trækirken ned og har bygget en Stenkirke. En saadan vilde man ogsaa have her, og efter Gudstjenesten, eller naar man samledes ved Bystævnet, blev det drøftet, hvorledes Arbejdet med den nye Kirkebygning bedst kunde lægges til Rette.

Rundt om paa Markerne og paa Heden var der nok af store Granitsten, som Bræerne i Istiden havde ført hertil. Dem fik man ved utroligt Slid ført herop paa Bakken. Staar vi en Dag i denne Kirkebygnings- tid heroppe, kan vi maaske høre Raabene, naar man ved et Fællestag skal have en saadan Granitkolos løftet op paa den skrøbelige Vogn, eller man hører Kuskenes Tilraab til Hestene, naar disse ad de ujævne Veje skal drage Læset op ad Bakken. Maaske hører vi ogsaa Hammer- slag fra en Arbejdsplads i Nærheden. Det er Stenmesteren, der med

Figuren paa Korgavlen

sine Hjælpere er i Færd med med Spidshammeren at forvandle de raa Naturblokke til velformede Kvadre. Disse Stenmestre har gjort deres Arbejde med enestaaende Dygtighed. De profilerede Sokkelsten og de halvrunde Vinduesoverligger krævede særlig Omhu. En af Svendene har maaske benyttet sin Fritid til at indhugge den Figur

paa Korgavlen, der menes at forestille Syndefaldet. Adam har han dog ikke faaet med, hvad enten han har ment, at denne var en unødvendig Bifigur i den fremstillede Situation, eller — hvad der vel er rimeligere — han ikke er blevet færdig med sit planlagte Projekt.

Gennem flere Aar har Stenmestrenes Hammerslag lydt fra Arbejdspladsen paa Bakken. De 1000—2000 Kvadre, som er medgaaet til Kirken, lod sig ikke tildanne i en Haandevending. Derefter begyndte man at sætte Murene op, Ydermuren af de tilhugne Kvadre og Indermuren af raa og kløvet Kamp. Der maatte straks afsættes Plads til Dørene, Mandsdøren paa Sydsiden og Kvindedøren paa Nordsiden; nu er Syddøren forsvundet, og ethvert Spor af den er borte efter Sydmurens Omsætning i 1895. Hvor længe den har været i Brug kan næppe opklares, men i Kirkens Regnskab for 1637 findes en Udgift til Reparation af den.

Som Bindemiddel anvendtes slaaet Kalk, der blev behandlet paa en saadan Maade, at den har kunnet holde Stenene sammen gennem de mange Aarhundreder. Men hvor fik man den fra? I Regnskabet for 1636 finder vi, at der er hentet Kalk i Daugbjerg, men det synes utroligt, at Kalken til Kirkens Opførelse skulde være hentet der. Muligt har der dengang været brudt Kalk i Hjerm, hvor der gaar Sagn om,

at Kalken til den derværende Kirke er taget i »Blegedal«. Dette Brud maa senere være lukket, da der ogsaa til Hjerm Kirke er hentet Kalk i Daugbjerg i det 17. Aarhundrede.

Længere oppe paa Muren skulde Vinduerne anbringes, sandsynligvis 3 paa hver Side af Skibet, desuden eet paa hver Side af Koret og eet i Korgavlen. Vinduerne sad højt og var ganske smalle. Indvendig paa Korets Nordside kan vi endnu se, at Lysaabningen ikke har været bredere end en opslaaet Salmebog. Naar dertil kommer, at man kun kunde fremstille grønligt og uklart Glas, kan man forstaa, at Kirkerummet selv i fuldt Dagslys har været meget dunkelt. Men det gjorde ikke noget, for Kirkegængerne havde ingen Salmebog og kunde forøvrigt heller ikke læse. Og naar man selv sad i Halvmørke, var det saa meget mere festligt at se op mod Koret, hvor Vokslys og Kerter oplyste Alteret og Præsten, som forrettede Tjeneste der.

Rummet mellem Yder- og Indermuren udfyldtes med Marksten, Af-faldet fra Stenhugningen og maaske ogsaa af Rester af den gamle Trækirke. Saaledes fandt man 1887 ved en Ombygning af Hørning Kirke en Planke i Fylden, som er den mest interessante Rest, vi har fra de første Kirker.

Kirkens Tagværk var af det solide Egetømmer, og Taget sandsynligvis fra første Færd Bly, der blev almindelig anvendt som Kirketag fra 1100-Tallet. Hvor man ikke havde Raad til saa kostbart Tag, benyttedes Straa eller — i Hedeegnene — Lyng. Gulvet var antagelig et Lag stam-pet Ler eller — som vi ved, det var i Skjern Kirke — »pikket Bro«, som vi kender det fra Stalde og Gaardspladser.

Nu var Kirken saa færdig. Den bestod dengang kun af Skib og Kor. Saa kom den store Højtidsdag for Menigheden, en Dag, som man længe havde set hen til med Glæde og Forventning, den Dag, da Kirken skulde indvies. Saa kom Biskoppen, og han medførte en Helligdom, som skulde anbringes paa Alteret. Det var en Benstump, en Tand, en Haarlok eller en Stump Tøj fra den Helgen, som Kirken skulde indvies til. Denne Genstand, som vi kalder en Relikvie, blev lagt i en Blykapsel og ned-sat i en Fordybning i Alterbordet, den saakaldte Altergrav. Relikvien herfra er forsvundet for længe siden, antagelig lige efter Reformationen, Blykapselen derimod eksisterer endnu, den opbevares i Nationalmuseet.

Nu stod saa det store og smukke Gudshus her paa Bakken, og hver Helligdag, naar Klokkerne kaldte fra sin Stabel ved Siden af Kirken, kom Sognets Folk ud fra de lave, lerklinede Huse og vandrede op til Kirken, hvor Prædikebrødre fra Nonneklosteret i Gudum — i alt Fald i de sidste 100 Aar før Reformationen — forrettede Messen og forvaltede Sakramenterne. Menigheden fandt, at her var godt at være. Her var Styrke og Trøst at finde. Derfor kom man igen, Helligdag efter Helligdag, indtil den Dag kom, da de blev stedt til Hvile i den indviede

Jord ved Kirken og helst saa nær Kirken som muligt. De blev afløst af nye Slægter, og saadan fulgte Slægt efter Slægt gennem 300 Aar. Saa kommer der et nyt Afsnit af vor Kirkes Bygningshistorie.

Hvis vi nu en Dag henimod Slutningen af 1400^sTallet stod her paa Kirkebakken, kunde vi maaske se lysende, hvide Taarne ved flere af Kirkerne i Synskredsen, og her i Nissum begyndte man da ogsaa at

Nørre Nissum Kirkes Alter

lægge Planer om at bygge Taarn ved Kirken, og naar der skulde bygges, skulde det være noget stort og godt. Hvis man spørger, hvorfor man netop paa den Tid — henimod Aar 1500 — var blevet saa optaget af at forskønne og forbedre Kirkerne, faar vi det Svar, at man paa den Tid havde de nødvendige Penge til det, idet Unions-tiden bragte store Rigdomme til Landet, saa der var Mulighed for at udrette det, som i en fattig Tid var umuligt. Vi vil ære denne Slægt for, at den saa ikke brugte sin Overflod til eget Velvære, men at den vilde bringe sine Ofre til Guds Ære ligesom den Slægt, der havde bygget Kirken for 300 Aar siden.

I denne Byggeperiode havde man et nyt Materiale, Teglstenen, den blev ogsaa anvendt her. Først brugte man dog Kvadrene fra den nedbrudte Vestgavl, og ovenpaa fortsatte man saa med Teglsten. Taarnet her er af usædvanlig store Dimensioner baade i Grundplanen og i Højden, idet Grundplanen er 9×7 m, og Højden godt 22 m. Taarnet, hvis Top skal være det højeste Punkt i Skodborg^sVandfuld Herreder, kan endnu ses viden om, men oprindeligt var det endnu højere, da det var forsynet med et højt Spir, saa det efter de gamle Beretninger kunde ses »8 Mile paa Havet«. Hvorledes dette Spir har set ud, findes der ingen Beretninger om. Har det været et stort 4^ssidet Spir eller blot en Tagrytter? Antagelig det første. Beretningen om de 8 Mil tyder derpaa. Men desuden — og det er det vigtigste — synes Blændingerne i Taarnets Gavle at stamme fra en senere Tid end Glamhullerne

med de spidse Buer. Spiret er nu forlængst gaaet til Grunde. Efter en Meddelelse i Vinding Sogns Kirkebog skal det være nedbrændt 27. Sept. 1666. Provsten i Nr. Nissum, Bruun, angiver 1766 i en Indberetning, at »Torden i Aaret 1674 skal have slagen ned i Kirketaarnet og afbrændt dens høje Spir og smeltet Klokken.« Men da denne Beretning først er skrevet 100 Aar efter Begivenheden, maa den første Tidsangivelse sikkert være den rigtige.

Samtidig med Taarnet blev der bygget et Vaabenhus ved den nordre Indgangsdør, maaske ogsaa ved den søndre, men dette er saa nedbrudt, da Døren ikke længere benyttes.

Vi vil nu se lidt paa Kirkens Indre, som det var i den første Tid. Lige inden for Døren finder vi Døbefonten.

Prædikestolen i Nr. Nissum Kirke

Den omtales i en Beskrivelse af Amtets Kirker — sammen med Ejsing og Egvad — som et særlig smukt Eksempel af de gamle oprindelige Fonte. Hulningen er saa stor, at Barnet kunde døbes ved Nedykning, som det var almindeligt indtil Chr. IV's Tid. Nu er Aabningen dækket med et Trælaag, hvori der findes et Messingfad uden Indskrift. Naar Fonten fra først af var anbragt ved Indgangen, var det tænkt som Symbol paa, at Daaben er Indgangen i Guds Menighed. Efter Reformationen begyndte man at flytte omkring med Fontene, og vor har da faaet sin Plads ved Nord-siden i Koret.

Alteret, der blev anbragt nær ved Korets Østsvæg, var et muret Bord med »Helgenraven«, hvori Relikvien gemtes. Præsten havde oprindelig sin Plads bag Alteret, og i Korvæggen bagved var der et Vindue, hvis Omrids endnu kan ses. Alteret var smykket med Lys og maaske et Krucifiks. Den nu kendte Udsmykning af Altrene blev først brugt i 15. Aarhundrede. Vor nuværende Altertavle er fra et af de første Aar efter 1600; det sidste Ziffer i Aarstallet var ulæseligt, da Tavlen blev restaureret 1916. En Indskrift fortæller, at »160- den 22. Januarii gaf S(alig)

Søffren Franzøn X Daler til denne alter taffle...« Da der paa den Tid boede en Søffren i Sdr. Byskov, ligger det nær at antage, at han er Giveren. Det nuværende Alterbillede, Jesus i Gethsemane, er fra 1873, malet af Schleisner, tidligere var der et Korsfæstelsesbillede, hvortil ogsaa Underskriften hentyder: Ligesom Moses ophøjede en *Hugorm* i Ørkenen o. s. v. Paa Sidefløjene læses Fadervor, Budordene og Trosbekendelsen.

I 1878 blev Tavlen og Prædikestolen, som sikkert er fra samme Tid, overmalet med en grim gulgraa Maling, som Professor Løffler i sin Beskrivelse af Kirken kalder »en rædsom Egetræsmaling«. 1916 blev dog de oprindelige, skønne Farver igen fremdragne.

Foran Triumbuen var der et saakaldt Lægmandskrucifiks, antagelig flankeret af en Mariafigur og en Johannesfigur. Krucifikset blev senere flyttet hen paa Nordvæggen, hvor det var til omkring 1900. Nu findes det i stærkt ødelagt Tilstand paa Kirkeloftet, hvor Mariabilledet, der synes at være smukt Arbejde, ogsaa forlængst har fundet sin Plads.

Oprindeligt var der ingen Stole i Kirken, muligvis var der faste Bænke langs Ydervæggene. Men efter Reformationen, da Prædiken blev et fast Led i Gudstjenesten, begyndte de velhavende at opstille Stole til eget Brug, først nærmest Koret. Paa den Maade blev efterhaanden Skibet fyldt med Siddepladser.

Efter den sidste Byggeperiode sker der ikke store Forandringer med Kirken. Nu gjaldt det kun om at holde den i en saadan Stand, at det kunde være et sømmeligt Guds Hus. Dette Ansvar hvilede paa den eller de, der ejede Kirken og modtog Tienden. Efter Kirkens Regnskaber og Synsforretningerne ser det ud til, at det gennemgaaende er gaaet godt. I 1687 fik Præsten Chr. Høst Lov til »for Kaldets Ringheds Skyld« at faa Kirketienden mod at holde Kirken vedlige. Under hans forarmede Efterfølger, Tobiassen, gik det galt. Kirken forfaldt, og Kongen lod den da sælge ved Auktion til Kammerraad Mathias Pedersen, Købmand i Lemvig og Ejer af Kongensgaard. Sognemændene følte sig brøstholdne over dette Salg, som de mente ikke var bekendtgjort. De meddelte i en Skrivelse til Rentekammeret, at de vilde have givet 100 Rdl. mere. Math. Pedersen beholdt dog Kirken og kunde ikke lade være at stikle til Sognemændene gennem Indskriften paa en Tavle, som han lod ophænge paa Skibets Nordvæg »til Velmeent Zirat og Prydelses«. Paa Tavlen stod blandt andet:

Anno Dom. 1732. 24. Søndag post Trin.

Kirche Aaret slutter nu.

Man bør komme Gud i Hu.

Gud og Kongen prises skal,

som i mange Tusind Tal

giver Naade Hæld og Lycke,

Avindsuige til Mistycke.
Siig da Tafle, hver og een,
at du er en Hiælpesteen.

Ebenezer, Sam. 7 v. 12 hidtil har Herren hjulpet.

Af Kirkens Regnskaber ses det, hvilke Reparationer, der har været foretaget gennem Aarene. Man lægger bl. a. Mærke til, at da Degnen

Chr. Møller (1702–42) var Kirkeværge, sørger han for, at Degnestolen i Koret 1713 bliver repareret med nye Fjæl. I 1714 bliver der købt Fjæl til Sl. Madsis Grav i Koret i Stedet for de raadne (Præsten Mads Simonsen Aarup 1630–72), og efter Istandsættelsen berettes det, at nu kan Altergangen foregaa uden Fare. I 1719 er der en Udgift paa 2 Mk. til dem, der hjalp med »Klokken at op- og nedvinde«. I det hele spiller Drikkevarer en større Rolle, end man skulde vente i et Kirkeregnskab. I den dyre Tid 1816 faar Jesper Murermester 35 Rdl. til Brændevin foruden Arbejdsløn 312 Rdl. og Kostpenge 217 Rdl. Ved den aarlige Auktion over Kirkeengen, der laa ved Sognets Grænse Øst for Kalboer, blev der ogsaa indtil 1878 serveret Drikkevarer. Man mente vel dermed at animere de bydende, saa det udlagte Beløb kom igen med Rente.

Vi vil til sidst se lidt paa Berettigelsen af den før omtalte Indskrift: Bygt 1833. Omkring 1800 synes Kirken i forsvarlig Stand, men i den følgende Tid med Krig og Pengekrise indtræder Forfaldstiden. Ved Kirkesynet 1812 findes følgende Mangler: Loftet har mange Brud, Gulvet i Koret over Begravelserne har mange Huller, Murene er forfaldne, Prædikestolen og især Kvindestolene er forfaldne. Klokkeakslen brøstfældig, Vinduerne daarlige og med mange sønderslaaede Ruder, Laasen ubrugbar, saa Kirken staar aaben, Alterklæderne forrevne og ikke anstændige. Kirkediget forfaldent, Laager mangler i Stættene. — 1815: Taget overalt utæt. Murene behøver Udspækning og Kalkning. 6 Vinduer brøst-

Orglet i Nørre Nisum Kirke

fældige paa Glas. Stætterne helt borte, og Kirkegaardshegnet nedfalden næsten overalt.

Nu blev der endelig taget fat paa en Restaurering, der strakte sig over Aarene 1816—20, men det blev gjort daarligt, saa da Sognets Beboere i Begyndelsen af 30'erne selv overtog Kirken, skulde der ske en virkelig Fornyeelse. Dette grundige Arbejde blev foretaget i Aarene 1832—34. Derefter syntes de, der kunde huske Kirkens Fornedrelsestid, at de havde faaet som et nyt Gudshus, saa de havde Ret til at sætte den Indskrift paa Bjælken.

Siden da er der kun sket større Ændringer ved Kirken, da Pulpituret blev nedtaget 1851, og Korgavlen blev omsat 1878. Fra den Tid stammer antagelig den Nummerering af Kvadrene, som endnu ses. Endvidere blev Sydturen omsat 1895 og forsynet med moderne romanske Vinduer i Stedet for de Trævinduer, der i sin Tid, da man trængte til mere Lys i Kirken, havde afløst de smaa oprindelige Vinduer, og i 1916 blev Altertavle og Prædikestol restaureret af Johs. Malling, der ogsaa foretog anden Udsmykning af Kirken. Samme Aar gav Anders Frandsen, Ø. Stokholm, to smukke Messinglysekroner til Kirken, og Aaret før havde Sognefoged Jens P. Madsen, Nr. Buskgaard, skænket et Orgel, større og smukkere end sædvanligt i Landsbykirker.

— — —

Naar vi nu betragter vor Kirke og tænker paa, med hvilke Midler Forfædrene har skabt dette Værk, maa vi betages af det Offersind, de maa have haft, Viljen til at give Gud det bedste. Vi kender ikke deres Navne, men ukendte, som de er, priser vi dem for deres Værk. Og vi ærer dem, der har vidst at løfte den Arv, de modtog fra Fædrene, og at føre den videre til næste Slægt. Saadan vil ogsaa vi gerne værne Arven og yde vor Del i dette at bygge Herren et Hus.

Som Kilder er benyttet Joh. C. Sulkjærs Bog om Nørre Nissum Sogn og sammes Optegnelser i Nørre Nissum Kirkegaardsprotokol.

TRÆK FRA DET RELIGIØSE LIV I HELLAS

I

»Stille Timer fører Stimer
frem af skjulte Minder tyst.
Øjet skimter Sol, der glimter
dejlig fra den svundne Kyst.
Hvert et Minde dybest inde
er fra Gud et stille Bud,
derfor Aanden efterhaanden
vokser i det op til Gud«.

Zakarias Nielsen.

»Hvert et Minde inderst inde er fra Gud et stille Bud«; disse Strofer vil jeg gerne sætte som Overskrift over de Minder, som jeg i denne Artikel drager frem fra Mindernes Væld fra en af de rigeste Tider i mit Ungdomsliv.

Navnet Nr. Nissum har en særegen Klang i manges Øren; de Tusinder af unge Mænd og Kvinder, der har frekventeret Seminariet og har levet 4–5 Aar af deres Ungdomstid her, har jo ikke alene gode Mindes herfra om et rigt Samliv med gode Kammerater og Lærere og om værdifuld Kundskabstilegnelse til Dygtiggørelse til en Livsgerning; men for manges Vedkommende gælder det, at her blev deres Livsanskuelse formet, og her mødte de Guds Kald til Frelse paa Naade og Unaade.

Og nu mange Aar efter gælder det, naar Tankerne gaar tilbage til Aarene, der blev tilbragt i Nr. Nissum: »Hvert et Minde dybest inde er fra Gud et stille Bud«.

Min Seminarietid faldt i Begyndelsen af Aarhundredet, da de store kristelige Vækkelser gik hen over store Dele af Verden. Jeg skal kun minde om Vækkelserne i Wales, paa Madagaskar, i Østen, i Norge og her i Danmark. Vi mindes saaledes de store Vækkelsesmøder i København (Koncertpalæet, Lørups Ridehus); det aandelige Røre, som her blev vakt, bredte sig ud over Landet; mange – ikke mindst unge – gik i disse Aar ind i Guds Rige. Ogsaa over Vestjylland gik der en Vækkelsesbølge, og dette prægede i høj Grad Livet i »Hellas«. Vækkelsen satte dybe Spor paa Seminariet, saa dybe, at hele Klassers aandelige Habi-

tus undergik en fuldstændig Forandring, ja, man kan godt sige Forvandsling. Haarde Modstandere saavel som indifferente kom ind i Opgøret med Gud. Ikke faa kæmpede Jakobskampen igennem til Sejr; for nogle Vedkommende blev det vel kun et Tilløb, og desværre — for Menneskeøjne at se — var der ogsaa dem, der fik begyndt, men ikke fortsat.

Lad mig fremdrage et enkelt personligt Minde fra denne rige Vækelsestid paa Seminariet. En Aften kom en af mine gode Kammerater sønderknust op til mig; der var kun eet, han begærede, nemlig Sjælefred. Vi talte sammen og bad sammen, og jeg fremdrog forskellige rige Forjættelser fra Bibelen, navnlig lagde jeg et bestemt Ord hen til hans Hjerte, Ordet fra Esajas 43, 22: »Jeg har udslettet dine Overtrædelser som en Taage og dine Synder som en Sky; vend om til mig; thi jeg har genløst dig«.

Omsider gik min Ven op til sig selv; men Nattehvilte fik han ikke. Ovennævnte Bibelord skrev han med store Bogstaver op paa et Stykke Papir og hængte det op over sit Bord. Natten igennem sad han og saa paa denne rige Forjættelse, naar han ikke var i Bøn. Da det gryede ad Dag, brød Naadesolen ogsaa igennem i hans Hjerte. Hvad han havde oplevet fortalte han mig om Morgenens med Ord; men dette havde ikke været nødvendigt; thi hans Ansigt var som forvandlet. — Gud havde staaet ved sin Forjættelse.

Jeg tror godt, jeg kan sige, at min Klasse var ikke saa lidt særpræget. Der foresvæver mig noget om, at den daværende Forstander ved en vis Lejlighed talte noget om Bøller i Forbindelse med os — om det var, mens vi var i Forberedelsen eller senere husker jeg ikke —; men efter at Herren havde øvet sin stille Gerning iblandt os, havde det i den Grad sat sit Præg paa os, at vi fik en langt mere tiltalende Benævnelse, noget i Retning af Engle — naa, Livet viste det, som Dagene og Aarene randt, at vi var alt andet end Engle; men af Guds Naade var de fleste af os blevet Guds Børn, og trods alle vore Brøst fik han os bevaret hos sig.

Ogsaa paa Højskolen og i Sognet sporedes det i de Aar, at Herren gik sin Gang til Frelse. Flere af de troende Seminarister levede, trods Optagethed med Studierne, med i Vækkelserne paa Højskolen. Jeg husker fra et af de »rigeste« Vintersemestre, at jeg i sene Nattetimer gik fra Værelse til Værelse, og overalt var der unge, der begærede Forbøn. Paa et Værelse var der mørkt, da jeg kom derind; men jeg opdagede snart, at der laa en af Eleverne paa Knæ ved sin Seng og bad om Frelse. Jeg lagde mig stille ved hans Side, og da han holdt op med at bede, bad jeg for ham. Da jeg havde bedt en Stund og derefter tav, sagde han stille: »Aa, vil du ikke bede engang til for mig?« Og hvem var jeg, at jeg skulde kunne modstaa en saadan Bøn; endnu engang lagde jeg ham ind til Guds Hjerte.

Senere sagde jeg, »Vil du nu ikke være ene, saa gaar jeg?« — »Jo, Tak«, sagde han, »men kom saa herop i Morgen, a skal nok faa det godt i Aften, a slipper ikke Herren, før a har faaet Fred«.

Senere ud paa Natten sad vi en Flok i et andet Værelse og sang Sangen:

»Hvordan Guds Naade underfuld, kom til mig Stakkel ned,
hvorfor han blev mig Synder huld, derom jeg intet ved.
Men jeg ved, paa hvem jeg bygger, og siden ved jeg,
han sikkert mægter min Skat for mig at vogte til sin egen store Dag«.

Pludselig traadte den ovenfornævnte unge Mand ind og sagde, idet han saa paa mig: »Var det ikke dig, der var inde hos mig før?« »Det ved jeg ikke«, svarede jeg; jeg havde ikke set hans Ansigt og kendte ham ikke. »Jo«, sagde han, »a kan kende dig paa Røsten. — Nu tør a tro, at a er et Guds Barn«, føjede han til.

Hertil skal kun føjes, at syv Aar efter ved en Fest i Nørre Nissum traf jeg den samme unge Mand. — Da jeg hilste paa ham, spurgte jeg ham, om han kunde huske hin Aften, og om han havde fortrudt, at han kæmpede sin Kamp igennem. Med stor Frimodighed svarede han: »Nej, det har a aldrig fortrudt«. Jeg forstod og glædede mig derover, at Herren ikke alene havde begyndt sin Gerning i hans Hjerter hin Aften, men at han ogsaa havde fortsat Værket.

Og nu 40 Aar efter, mens Pennen skriver disse Minder ned, sidder jeg og ønsker, at de mange Venner, som jeg dengang paa Seminariet, paa Højskolen og i Sognet fik Lov til at dele saa meget godt og vel-signet sammen med, at de og jeg maa stride Troens gode Strid, fuldkomme Løbet og bevare Troen, indtil Maalet for vor Tro, Sjælenes Frelse ind hos Gud er naaet. Jeg hilser jer i det fjerne!

C. M. Julin (06).

II

Naar jeg saa mange Aar efter Opholdet i Nissum efter Opfordring fra Aarbogens Redaktør er gaaet ind paa at skrive lidt om det aandelige Liv paa Seminariet væsentlig i de 4 Aar, jeg var der, er det som at dukke ned i Mindernes Væld.

Jeg havde oplevet et aandeligt Gennembrud en Del Aar i Forvejen; men det aandelige Liv næredes paa Seminariet ikke mindst ved, at der her var rig Lejlighed til at leve et fortroligt Samliv med andre unge og være med til at hjælpe andre til Troen.

I Forberedelsesklassen traf man sammen med en Del 18–19 aarige Kammerater, der var fra troende Hjem, og som længtes mer eller mindre bevidst efter Samfund med Gud. Der var paa Seminariet enkelte, som ikke havde været heldige ved Optagelsesprøven, og som ønskede at prøve endnu en Gang, og det var nærmest ved deres Initiativ, at de saakaldte Klassemøder kom i Gang. Disse Bibelsamtaler paa Klasseværelserne mindes mange sikkert med stor Glæde og de bidrog sammen med det fortrolige Samliv mellem Kammeraterne til, at Tiden i Nissum har en særlig Glans over sig.

Ikke saa længe efter Ankomsten til Seminariet fik man Indtryk af, at der i den kommende Missionsuge om Vinteren kunde ventes en Vækelse, som Aaret før havde været næsten uimodstaaelig.

Paa mig, der var blevet omvendt efter et Højskoleophold uden Hjælp af andre Mennesker, virkede denne Tale om en kommende Vækkelse noget fremmed; men Missionsugen kom med bl. a. afdøde Pastor Estrup som Taler, og der vakttes Røre, og ikke saa faa af de før omtalte unge fra troende Hjem kom med. Tit lød Sangen »Kimer Himmelklokker« fra F. Klassen i første Frikvarter, og naar Elever fra de andre Klasser kom for at se, hvem det gjaldt, kunde de paa deres straalende Ansigter let kende dem. Det var en skøn Tid. Senere, da Kravene til ens Arbejdsevne blev større og virkede sløvende, mærkedes det ogsaa aandeligt, men i Aarene efter Seminarietiden var der vist flere, der fik afgjort Plads paa Livets Side; mens enkelte tog Afstand fra Guds Rige.

Mens Pastor Asschenfeldt-Hansen var Forstander opfordrede F. Klassen ham til at holde nogle Bibeltimer for denne Klasse alene, og jeg tror aldrig jeg glemmer hans straalende Ansigt, da han kom ind i nuværende 3. Klasse og saa, at Klassen var fyldt.

Senere fik vi jo Pastor Krogsøe som Forstander og vi mindes vel alle hans Foredrag om Jakob Bøhme og hans Bibelforklaringer over Johannes Aabenbaring. De gode Foredrag af Mads Jepsen, Aage Meyer Benedictsen og flere gav ogsaa aandelig Føde.

En stor Glæde og Berigelse havde en Del Seminarister af at tage Del i Børnegudstjenesten i de omliggende Sogne, Gudum, Fabjerg o. fl.

Vi prøvede ogsaa paa at besøge de gamle. Der var mange gamle i »København« dengang. Jeg tror, det var til gensidig Glæde for begge Parter.

Ja, man bliver saa underlig varm om Hjertet ved at genkalde disse Minder i Erindringen og Takken bliver levende for den Tid, man fik Lov at leve med i det aandelige Liv i Nissum, og der fødes Bøn om, at Gud fremdeles vil velsigne Seminariet.

I. Svarrer (17).

III

Over for en Beretning, der hedder »Det aandelige Liv i —« føler man tidt en vis Skepsis, maaske endda Ubehag. Er det en objektiv, nøjtern Beretning, tænker man: Ja, det dybeste og egentligste kan man jo ikke tage frem saadan, at det faar sin Ret, og saa skal det jo blive en tør, skematisk Beretning. Er Beretningen inderlig og stærk med varme, rige Ord, tænker man: Det er ikke let at skrive sandt om saadan noget. Mon der ikke skulde lidt mere Blufærdighed og Virkelighedssans til her?

Og naar jeg nu er den, der skal skrive saadan et Stykke i Stedet for at være den, der læser, kan jeg saa gøre det bedre? Jeg tør ikke nære noget Haab om det, men kan kun gøre Arbejdet med Indrømmelse af de Mangler, der vil hæfte sig ved det.

Klassemøde var den første Slags Møde, man stiftede Bekendtskab med i Nr. Nissum. Mon de har været der altid? Antagelig har Flokken ikke de første Aar været saa stor, at man delte sig paa denne Maade. Men i hvert Fald har det i mange Aar været en nissumsk Tradition, der mangfoldige Gange har samlet en Flok til en — vistnok mange Gange ejendommelig blandet kristelig og faglig Drøftelse. — De første Aar var vi friske og Problemerne nye, og næsten hele Klassen kom. Denne Form for kristeligt Møde havde sikkert sin Berettigelse. Vi mødtes som Kendinge og var dog ikke trætte af hinanden. Vi stod i de samme Forhold og tidt over for de samme Problemer. — Engang diskuterede vi stærkt Lektielæsning om Søndagen. Der var flest Meninger for, at man stod sig ved at lade være. En mente det samme, men dog, at Bibelhistorie kunde man læse om Søndagen. Underligt nok havde vi saa megen Tale om at holde sig frisk, saa vi var ved at blive helt graa af det. Det blev til Teorier og Snak uden Realitet. I det hele gik det nok den Vej med Klassemøderne. Var det, fordi vi blev tomme og indholdsløse, eller havde vi uddebatteret Problemerne? — Der kommer vist tidt efter de første, friske Ungdomsaar nogle blakkede, halvtomme eller maaske endda halvtriste Aar. Det bliver tidt afgørende Aar, for da viser det sig, om man driver til den Side, hvor de forskellige egocentriske Maal bliver Livets Lyspunkter, eller til den Side, hvor man begynder at faa Øje for, at »— da jeg vilde Lykken bringe, den daled ned til mig paa Englevinge«. — Vi fik ogsaa vores Sejlads gennem Sargassohavet. De sidste Aar var Klassemøderne sjældne, men dog engang imellem til Opvækkelse og Opbyggelse for os. Ved et af de sidste blev til Indledning det Spørgsmaal stillet: *Er Gud en Virkelighed for os?* Og den ene efter den anden maatte svare: Nej, jeg taler

nok om det, jeg arbejder maaske paa det, men det er alligevel saadan, at mit Arbejde, min Eksamen, min Kæreste, mit fremtidige Hjem, det er den Virkelighed, jeg regner med.

K. F. U. M. holdt Møder paa samme Maade som Klassemøderne, ikke mange, men vel 4—6 om Aaret. Det var ikke saa lukket en Kreds som Klassemøderne, men til Gengæld gav det Friskhed at mødes med Folk fra de andre Klasser. De havde den Skavank, at Gesvindttalere (det

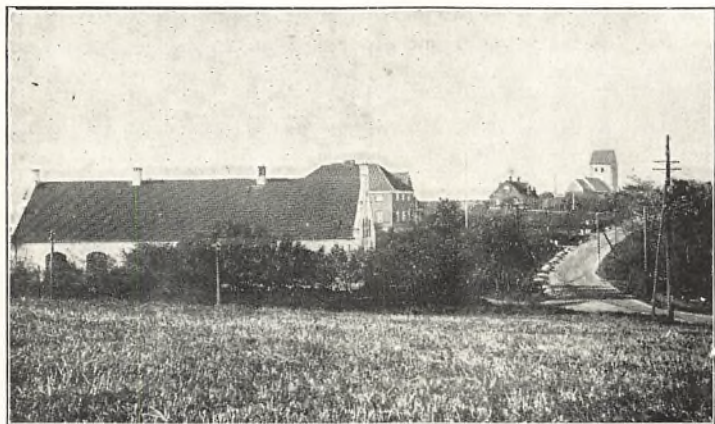
Nr. Nissum gamle Missionshus

er Oscar Geismar, der kalder sig selv saaledes) let kommer til at fylde for meget. Denne Paddehattevækst er en Svaghed, som vel træffes ogsaa i andre Kredse, skønt man somme Tider tænker: mon det er saa galt der? Det er den Slags Folk, man siden kan træffe som dygtige Talere, men medens de taler, maa man stadig tænke paa Ordet: Guds Rige bestaar ikke i Ord, men i Kraft. Men ellers kunde disse Møder være noget af det bedste af sin Slags. Der var tidt ret faa samlet. Alder og Modenhed var en Del forskellig, men alligevel var der mere Ensenartethed end ved Klassemøderne, og somme Tider kunde der være en egen broderlig Samfundsfølelse over Deltagerne. Jeg husker navnlig et Møde omme i den gamle Degnebolig (deng. M. Borum) hos Marinus Larsen (20), hvor jeg fik en dejlig styrkende Følelse af at være optaget i en Kreds, der vilde det gode — uden nogen Opstemthed eller Kunstleri, — og et andet, hvor Indlederen gjorde det kort, men hver Gang Samtalen ebbede ud eller gik trægt, havde han et nyt Punkt at sætte ind. Mødet blev derved meget frisk og indholdsrigt.

K. F. U. M. sammen med K. ordnede de unges Bedeuge, Julefesten og enkelte andre Fællesmøder. Der kunde over disse Fester komme en stærk Stemning af Højtid, Alvor og Inderlighed, saadan at der skabtes en dyb Modtagelighed for Bud fra noget højere. En stemningsfuld Missionsfest staar endnu tydelig for mig. Der blev talt indtrængende,

vi sang, og Sangkoret sang: — — — og naar *Livets Bog* oplades, er jeg der. Dette er jeg der blev af Aftenen sat fast hos en, saadan at det lød med Glæde og Triumf; men ogsaa som et Spørgsmaal: *Er jeg der? Er jeg saa med der?* og som et Spørgsmaal om de andre, der ogsaa hver især var en jeg. Er du der?

Stemninger var der meget af i vort aandelige Liv. Vi var unge, og

Det ny Missionshus

vi var mange. Men ogsaa Stemninger har Værdi, og selv om Kompassnaalen dirrede og slog haardt til Siderne, kunde de dog hjælpe til, at Skuden blev drejet op i den rigtige Kurs. Her betød det meget, at der var nogle gode, sunde Kammerater at tale med. Det var i særlig Grad dem, der kom til at betyde noget for, hvad der videre kom ud af det, naar Sindene kom i Bevægelse. Her staar vi i særlig Grad ved det *imponderable*, som omtales i Indledningen. Kun sjælden er det mere end to og to, der kan fortælle om dette. Men hvad der paa den Maade var af aandelig Oplevelse og kristen Hjælp, var af saa dyb og varig Betydning, at det vanskeligt kan vurderes højt nok. Det var ikke alene de Ord, der blev sagt, og de Samtaler, der blev ført, men ogsaa den Paavirkning, der i det hele udgik fra de sunde, stærke Kristne imellem os. Jeg vil her nævne Navnet paa en, der nu er død, *S. P. Sørensen* (21), der i Juli 1932 drukkede sammen med sin Hustru, da de en Middagsstund var gaaet ned til Nr. Vium Aa for at bade. En Dag sørgede han for at følges med mig nogle Skridt og sagde: I tænker vel paa N. N. inde i jeres Klasse? Jeg tror, han gaar og har Uro i sit Sind. — Stort mere har jeg ikke talt med ham, men hans noble Personlighed betød noget for mig. Det var den Slags Folk, der reddede os fra at

komme ind i den Anskuelse, at Omvendelse var noget, der kun hørte hjemme i en Missionsuge. Engang fik vi at vide, at nu var det klarer op for N., saadan at han turde tro paa sine Synders Forladelse. Det var i Maj Maaned, mens Eksamen ellers laa over Tankerne, og netop derved var det os en sund Paamindelse om og Bekræftelse af, at Gud er ikke blot Missionsugernes Gud.

Kirke og Missionshus — hører de ikke med i det, der her omhandles? Jo, i høj Grad; og naar jeg ikke andet end nævner dem, er det ikke, fordi jeg mener, vi var mere ukirkelige og ikke-missionske i Tyverne end andre Tider, men fordi jeg maa formode, der i nærværende Aars-bog vil blive skrevet meget om dem.

Vore Kredse for Ydre Mission fyldte vel ikke saa meget som de andre, her er nævnt. Men her var dog noget, som var Samling om noget andet end os selv. Vi havde enkelte, der var grebet af den Sag og derfor var en frisk, drivende Kraft. Og saa var der ogsaa nogle, som gerne vilde være i en Kreds af Kristne, men som dog ikke rigtig kunde være med i det stærkt personlige. De kunde her være med, selv om deres personlige Kristenliv endnu ikke var trossærkt nok til at være drivende i et Arbejde. Hvis de saa siden voksede frem til et personligt, selvstændigt Standpunkt, var det jo kun godt, at de var med. Mon der fra noget andet Tiaar i Skolens Tid er saa mange, der blev Missionærer? Anna Søndberg (19), W. Willesen (21), Katrine Graaversen (21) og Hilda Christensen (28).

En Ting til vil jeg nævne til sidst. Det fortjener et helt stort Afsnit; men det vilde fylde for meget her og er jo ogsaa uden for Seminariet. Det er *Nyborgmøderne*, Seminaristmøderne. De var Oplevelser af Ungdom, af Danmark, af Kristendom; ikke Glæde alt sammen, langt fra; der kunde være Regnvejr og Ungdomsmelankoli og mange andre Ting; men det var Dage, der betyder mere, end jeg dengang vidste. Den, der vil se en kraftig Beskrivelse af det, kan læse i Kaj Munks *Foraaret saa sagte kommer*. Det er Studenternes Møde, han taler om, men jeg synes, det minder helt om vore, ikke mindst Beskrivelsen af Altergangen i Nyborg Kirke.

Min Slutning skal være Ønsket om, at hvert Tiaar i Nr. Nissum Seminariums Historie maa synes: Vor Tid var en særlig rig og god Tid.

Harald Berg (23)

IV

I 1935 kom Oxford-Gruppebevægelsen til Seminariet som et af de sidste Steder i Danmark. — Frank Buchmann, der startede Bevægelsen, kom ikke selv dertil, men nok til Dels hans Metoder, som frem for alt var »den stille Stund« og »Samdeling« paa Tomandshaand.

I den stille Stund prøver man ved Bibellæsning, Bøn og Omtanke at »lytte« sig til, hvad Gud ønsker, man skal gøre eller afholde sig fra (»Førelse«) — og saa gør man det ganske enkelt — eller burde. Under Samdelingen fortæller Oxfordmanden ærligt til den anden om sig selv, sin Synd og sin »Forvandling« (Mødet med Gud). Dette kunde føre til, at den anden bekendte sin Synd, og dermed blev ofte skabt Begyndelsen til denne andens Forvandling.

I den hede Tid var der altid Trængsel ved Oxfordmøder. Der var Spænding i Luften. Man kunde risikere at høre mærkelige Ting i de personlige Vidnesbyrd, og naar de rette Folk kom til, dryssede Humoren sit milde Vid tæt over Tilhørerne. — Hertil kom undertiden overdrevne og drastiske Udtalelser.

Det første Oxfordmøde paa Sem. blev afholdt i Festsalen under Medvirken af Oxfordfolk fra Holstebro, og der var Trængsel helt ind i Biblioteket. Selv om denne Aften ikke bød paa de store »Oxfordkanoner« husker de fleste af os, der var med, sikkert et eller andet derfra. Jeg husker Frederiksen. — Frederiksen havde før sit Møde med Oxford ivrigt søgt at overbevise sig selv om at »Frederiksen — han var god nok«. Men en Dag blev han paa en nærgaaende Maade stillet Ansigt til Ansigt med »de fire Absolutter«: Absolut Uselviskhed, absolut Ærlighed, absolut Renhed, absolut Kærlighed, og nu var han pludselig helt anderledes sikker paa, at »Frederiksen — han ikke var god nok. — Det var enten ved denne Lejlighed eller en anden, at en af de lidt yngre og meget ivrige med Overbevisning i Stemmen forudsagde, at om to Aar fandtes der ikke Indre Mission paa Seminariet, men kun Oxford.

Rasmussen Byskov havde en Dag inviteret Seminaristerne og nogle andre hjem til »houseparty«, og han indledte med at sige: »Ja, jeg kan nu ikke ret godt døje andet end Indre Mission.«

I Præstegaarden og flere andre Steder var der ogsaa Møder.

En Aften kørte en Flok af os i Rutebil (fyldt langt over det tilladte) til et houseparty i Holstebro i en af Byens Teatersale. I Aftenens Løb udbrod pludselig Fru Skibsreder Harhoff: »Nu ved jeg, hvorfor Gud i Morges vilde have mig til at lægge 50 Kr. til Side til et eller andet Formaal. Det er til Kaffe til Seminaristerne. — Den Form for Førelse var naturligvis vældig populær hos os.

Oxfordfolk opfordrede altid Folk til at notere ned, Udtalelser, de syntes om. Frank Buchmann skal have sagt: »Den tyndeste Blyant er bedre end den bedste Hukommelse«. Naturligvis skrev vi ogsaa ned. Her er nogle klassiske Oxfordsætninger:

»Du faar ikke dit Klarsyn for at kritisere, men for at gaa i Forbøn.«

»Den er Fører, som er fri for Frygt, hævet over personlig Ærgerlighed og hvis Handlinger er under Guds Kontrol.«

»Nogle mener: Jeg er saadan, fordi Verden er saadan. — Vi mener: Verden er saadan, fordi jeg er saadan.«

»Dersom vi ikke smitter Hedningerne, smitter Hedningerne os.«

»En halv Kærlighed — en hel Ukærlighed,

en halv Renhed — en hel Urenhed,

halvt frelst — helt fortabt,

en halv kristen — en hel Meningsløshed.«

En Mand, som mente, at han havde overgivet sig helt til Gud og alligevel klagede over, at han ikke havde Fred i Sindet, fik at vide, at han nok lignede Skotten, der skulde kaste en Shilling i en Sø for at finde Lykken. — Han bandt en Snor i. —

Der blev dannet enkelte Grupper paa Seminariet, og en Tid samledes nogle af os hver Søndag Morgen til en stille Stund. Lærer Christensen og Lærer Berg var flere Gange med. Herfra gik Vejen oftest til Kirke, og der var flere til Alters end sædvanligt.

Mere end de faa Oxfordmøder, der blev holdt paa Seminariet, var det hele det Røre, Bevægelsen i Almindelighed vakte, der fik nogle af os Seminarister til at bruge Tid til og virkelig arbejde paa at faa en Afklaring i vort Forhold til Gud. Den Agressivitet, der var et Hovedtræk i Bevægelsen lagde et vist Pres paa os og fremkaldte Afgørelser, der maaske ellers vilde være kommet mere umærkeligt i Tidens Løb. eller maaske slet ikke. — Hos mig kom Afgørelsen som en Overvindelse af en Tids fuldstændig LigeGYldighed for disse Spørgsmaal, en Tid med intet at tro paa eller frygte for, med kold beregnende Opportunisme! Jeg følte Lede ved Tilværelsen. Hjemme havde jeg lært, at Gud vidste Raad for alle Ting, men hvad nyttede det, naar jeg ikke troede paa ham. Vi Kammerater talte sammen. Nogle søgte at bevise, om jeg saa maa sige matematisk, at Gud er til. De fik vist ingen overbevist, heller ikke sig selv. Til Gengæld viste det sig lige saa svært at bevise, at Gud ikke er til, og saa havde man jo alligevel ingen Fred for ham. Hvad skulde man saa tro? — Tro! Ja, der slap det altid ud; men hvordan kunde et fornuftigt Menneske bygge paa Tro i saa vigtig en Sag, uden at faa Vished. Og Vished havde jeg ikke. — Med dette Spørgsmaal gik jeg til en Kammerat, om hvem jeg formodede, at han havde denne Vished, og jeg vidste, at hvis han havde den, var den fra før Oxfordbevægelsens Tid. Han tog godt imod mig og sagde en

Del, som jeg har glemt, og noget jeg ikke har glemt. Det staar i Bibelen, Matth 7: »Bed, saa skal eder gives; søg, saa skal I finde; bank paa, saa skal der lukkes op for jer.« I nogle Dage strittede jeg imod og bad. En Aften endte jeg med at bede uden at stritte imod, og saa var det, at der pludselig kom Fornuft i det alligevel, for paa en Gang havde jeg en varmende, overvældende Vished. —

I det store og hele var Røret paa Seminariet skabt af Oxford, men blev i overvejende Grad præget af Indre Mission. Missionsugen var det Aar anderledes end de nærmest foregaaende, fordi dens Virkninger ligefrem saas fra Dag til Dag. Ved de Sangaftener, der afholdtes paa Borgen, benyttedes Indre Missions Sangbog, og der var flere Sangaftener, flere Deltagere og mere Sang end sædvanligt. Der var Vækkelse, og der var Ivrighed, og senere blev det mindre med begge Dele.

Naar et Vindstød er forbi, kan man ikke se, at det har været der. Men hvis der aldrig kom et Vindstød, hvordan skulde saa Kornet dræ, naar Tiden er.

K. C. Petersen (37)

AARET DER SVANDT

Af Forstander P. C. Gjelstrup

Trods Krigens stadige Rasen og de Skygger, den har kastet over vort Land, hvad Dage som 29. August og 2. Oktober taler deres eget Sprog om, har den lille Verden indenfor Seminariets Mure dog faaet Lov at leve sit eget Liv uden Afbrydelse i det svundne Aar — en stor Ting at kunne sige i disse Tider.

Belægning paa Seminariet

Ikke, at vi intet har mærket. Dels har vi efter Evne fulgt med i Tidens Begivenheder og følt det Tryk, som hviler paa alle, dels har vi ogsaa mere direkte mærket noget til de unormale Forhold. Det fremgaar alene af den Omstændighed, at Aaret baade begyndte og endte med en Værnemagtsbelægning paa Seminariet. Den første omfattede kun Gymnastiksalen og varede kun fire Dage; den anden, som indtraf en Uge ind i December, havde derimod et betydeligt større Omfang og tegnede til at skulle blive af lang Varighed. Belægningen bestod af en Bataillonsstab med dens Officerer og Personale, Kontorer og Værksteder etc. Vi maatte afgive ca. en Fjerdedel af hele Seminariet: Gymnastiksalen, Sparta, cand. Strøms Hus og en stor Del af den gule Seminariebygning og af »Borgen«. Ved en intens Udnyttelse af de resterende Klasseværelser opnaaede vi at kunne gennemføre Undervisningen uden Afbræk; til alt Held havde vi lige før Belægningen haft Eksamen i Gymnastik. Vanskeligere var det at skaffe de ca. 20 husvilde Elever etc. nye Kvarterer; det lykkedes dog ret hæderligt. Stort set maatte alt dette kaldes lempeligt i Sammenligning med den Skæbne, der samtidig ramte vor Broder, Nr. Nissum Højskole; den maatte helt lukke, uden at det blev den muligt at finde noget andet Sted, hvor den kunde fortsætte.

Skønt det griber ind i det nye Aar, vil jeg dog afslutte denne Sag med at meddele, at Belægningen hos os uventet blev hævet efter en Maanedes Forløb. Der har indtil den Dag, da dette skrives, ikke meldt sig nogen ny Afdeling, hvorimod Højskolen stadig er belagt. Vi er tak-

nemmelige for hver Dag, vi faar Lov at være os selv; thi selv om begge Parter gør deres bedste for at komme saa korrekt og hæderligt om ved hinanden som muligt, er det dog klart, at en Tilstand som den, det her drejer sig om, indeholder en Tyngde.

**En
Mærke-
sag**

Jeg kan efter dette gaa over til vore indre Forhold og her som det første fortælle, at det forløbne Aar ligesom dets Forgænger har haft sin Mærkesag, ikke saa storslaaet som Jubilæumsfesten i 1942, men dog i sig selv smuk og glædelig nok: *Arbejdet for Sportspladsens Modernisering*. I snart mange Aar har dette Spørgsmaal staaet paa Dagsordenen, men ikke kunnet komme af Stedet, dels fordi Ejeren af Portgaard ikke vilde sælge den halve Tønde Land, der maatte til for at skaffe Pladsen den nødvendige Størrelse, dels af den Grund, at den velkendte Udlægning af Christian den Fjerdes Valgsprog R. F. P. desværre kun altfor godt passede ogsaa paa Seminariet. I det forløbne Efteraar kom Sagen imidlertid i Skred. Ved sit Møde den 27. Septem-ber købte Seminariets Bestyrelse for 3500 Kr. det paagældende Jordstykke, der nu endelig var tilfals, og ved Kaffebordet samme Aften, hvor Bestyrelsen var samlet med Seminariets Elever og Lærere, rykkede Sagen igen et stort Skridt nærmere sin Løsning. Ved denne Lejlighed udkastede nemlig Gaardejer Jesper Vejen den Ide, at Seminarieeleverne skulde stille sig i Spidsen for en større Bortlodning til Fordel for Sportspladsen. Tanken, der jo var simpel som Kolumbus' Æg, vakte Begejstring i Forsamlingen, og nu blev der taget fat. Under Ledelse af Sportsfor-eningen blev der dannet en Komite, der i de følgende Maaneder fik et stort, men fornøjeligt Arbejde med at ordne Bortlodningen. Det gjaldt først om at skaffe Genstande til Gevinster, og det gik ganske over Forventning. I Løbet af Efteraarsferien fik Eleverne tegnet en Mængde Gevinster i deres Hjemegn, og da en samtidig Henvendelse til Seminariets mange Forretningsforbindelser ligeledes blev modtaget med stor Velvilje, blev Resultatet Gaver til en Værdi af over 2000 Kr. Dette gav Komiteen Blod paa Tanden. Mens der oprindelig kun var tænkt paa 5000 Kr., vovede Komiteen nu, da der var tegnet altfor mange Gevinster dertil, at ansøge Justitsministeriet om Tilladelse til en Bortlodning paa 9000 Kr., hvilket var Halvdelen af det Beløb, som var anslaaet at ville medgaa til en virkelig Modernisering af Sportspladsen. Kunde det naas, vilde det jo være storartet; dermed vilde Sagen uden Tvivl være sikret.

Vi fik Tilladelsen, inden Aaret sluttede, og nu blev der Travlhed med at organisere det hele. Paa Grund af Omstændigheder, som det vilde være for vidtløftigt at forklare her, blev Bortlodningen delt i to Serier paa henholdsvis 5000 og 4000 Kr. Lodsedlerne til den første fik Eleverne med sig hjem til Salg i Juleferien, mens den anden Gruppe efter for-

udgaaende Forespørgsel udsendtes til de gamle Elever. Begge Parter skilte sig i høj Grad ærefuldt fra Sagen, saa vore Forventninger fuldtud blev indfriet. Det næste store Spørgsmaal bliver saa, om vi i Løbet af det nye Aar skal se Pengene anvendt efter Formaalet; hvis ikke vi alle faar andre og større Ting at tænke paa, haaber vi, at det skal lykkes. Som denne Sag hidtil har formet sig, er der kun Grund til Taknemlighed' overfor de mange, der har hjulpet med til det udmærkede Resultat; det har været meget opmuntrende at se.

**Eksamen
Elevtal**

Afsluttende Eksamen foregik som sædvanlig fra Begyndelsen af Maj til lidt ind i Juli. Trods alle Trafikbesværligheder lykkedes det ogsaa Censorerne at føre deres Rejser programmæssigt igennem, men det maa tit have været anstrengende. Vi havde 30 *Dimittender*, der bestod med følgende Udfald:

ug ÷	 2	mg	 13	g+	 1
mg+	 3	mg ÷	 9	g	 2

Til *1ste Del* bestod 28 saaledes:

ug ÷	 4	mg	 10	g+	 4
mg+	 2	mg ÷	 7	g	 1

Optagelsesprøven afholdtes 21.—23. Juni med ialt 55 Aspiranter. Heraf optoges 4 uden Prøve; af de øvrige bestod 44 og optoges 26. Tallene viser, at den store Tilgang usvækket har holdt sig.

Elevtallet var ved Aarets Begyndelse og Slutning henholdsvis 119 og 119 samt i Forberedelsesklassen 41 og 38.

Legater

Statsunderstøttelsen udgjorde denne Gang 15.650 Kr. Pengene fordeltes mellem IV, III og II Klasse saadan, at der til IV Klasse kom 23, til III Klasse 21 og til II Klasse 17 Portioner. Størrelsen af de enkelte Portioner var:

2 paa 400 Kr.	13 paa 300 Kr.	21 paa 200 Kr.
5 paa 350 Kr.	20 paa 250 Kr.	

Der tilfaldt ogsaa vore Elever enkelte andre Legater; f. Eks. fik 4 *Gerickes Legat* med hver 200 Kr. Seminariets særlige Legater fordeltes saaledes:

- Ad. L. Hansens Legat (2 Port. à 77,96 Kr.)... Ellen Byskov og J. Thomsen
- Cand. Strøms Legat (90 Kr.)..... Karen Nørager
- Jubilæumslegatet af 1942 (90 Kr.)..... Karl Sørensen
- Kbm. Har. Refsgaards Mindelegat (182,07 Kr.) Kr. Højberg

Sidstnævnte er af III Klasse, de øvrige af IV Klasse. De to sidste Legater, der som bekendt oprettedes i 1942, kom herved for første Gang til Udbetaling. Ialt var der altsaa denne Gang seks Mennesker at glæde, og det vil gentage sig hvert Aar — indtil forhaabentlig nye Legater kommer til, saa Tallet kan vokse.

**Særlige
Led i
Arbejdet**

Vi kan med Glæde notere, at de sædvanlige Skolebesøg m. m. trods de stadig voksende Trafik- og Rationeringsvanskeligheder har kunnet gennemføres.

I Juni var III Klasses 29 Elever paa *Landsbyskolebesøg* paa Lemvigegnen. Vi er hermed saa at sige begyndt forfra: først Lemvigegnen, saa Holstebroegnen og endelig Thy, hvert Sted tre Aar i Træk — en smuk Turnus, hvorved Seminariet kommer i nær Forbindelse med sit Opland til de forskellige Sider. Lad os haabe, at anden Omgang maa kunne forløbe lige saa godt som første! Begyndelsen var i hvert Fald lovende, og det maa vi i særlig Grad takke Lærernes Damer for, som alle Besværligheder til Trods lukkede Hjemmene op for de unge Mennesker. Besøget gjaldt væsentligt de samme Steder som for ni Aar siden, nemlig følgende 14 Skoler:

Humlum (Førstelærer V. Jensen)	Harboøre (Førstelærer Tjørnild)
Resen Vestre (Førstelærer Holm)	Tørring (Førstelærer Lilleøer)
Gudum Østre (Lærer Moeslund)	Rom (Førstelærer Mosegaard)
Gudum Vestre (Førstel. Laursen)	Ramme (Førstelærer Mosgaard)
Fabjerg Sdr. (Førstelærer Schriver)	Bøvling (Førstelærer Nørgaard)
Fabjerg Ndr. (Førstel. Linderoth)	Møborg (Førstelærer Nygaard)
Nørlem (Førstelærer Odgaard)	Bækmarksbro (Førstelærer Billeskov)

Til ovenstaaende kom efter Sommerferien et 4 Dages Besøg paa *Lemvig Kommuneskole*, hvorigennem Eleverne fik et levende Indtryk af, hvorledes en større Skole arbejder under de øjeblikkelige, ikke just lette Forhold. I de samme Dage var III Klasse til *Bibliotekskursus* paa Lemvig Centralbibliotek (Overbibliotekar Frk. Lorentzen), medens II Klasse, Traditionen tro, var paa *Lejrskole* paa Velling Østergaard ved Bryrup. Hvorledes Familien Porup vedblivende kan gøre Udvej for at modtage saa stor en Flok, forstaar vi knapt, men vi skønner meget derpaa. En særlig Oplevelse fik Lejrskolens Deltagere derved, at Undtagelsestilstanden den 29. August blev etableret imens. For at komme rettidig hjem maatte man gribe til de mere eller mindre udslidte Cykler; det gik imidlertid over Forventning, og glade var saavel Deltagerne som vi andre, da de i god Behold naaede hjem til Seminariet i Løbet af den følgende Dag.

Bortset fra de ovennævnte Ting, som ganske vist ogsaa er langt de vigtigste, er ellers alt, hvad der hedder Ekskursioner, smuldret hen, og en interessant og afvekslende Del af Arbejdet er dermed gaaet tabt. Ret tidligt under Krigen blev Bilture umulige, og efterhaanden er ogsaa Cyklegummien gaaet til. Dog var vi endnu sidste Sommer i Stand til at cykle til Resenborg paa »Skriftlig Udflugt«.

De samme Vanskeligheder har ogsaa medført, at Folk har haft Besvær med at komme hertil, saa der ikke er blevet afholdt Tegnekursus etc. i det forløbne Aar.

**Foredrag
etc.**

Trafikvanskelighederne har gjort sig gældende paa endnu et Omraade: det er blevet stadig besværligere at faa Foredragsholdere til Stedet. Desuagtet er det dog lykkedes at arrangere mange gode Aftener, hvad nedenstaaende Liste vil vise:

Elevfesten 1943

- Forfatteren *Th. Olesen Løkken*: Folkesind i Syd og Nord.
Lektor *Bergstrøm*, Aarhus (fra Foreningen »Norden«): Svensk Beredskab.
Indremissionær *Janus Rasmussen*, Kolding: Davids Salmer.
Lærer *Peters-Lehm*, Harring: Dansk-Nordisk Ungdomsforbund. Samme Aften Oplæsning af H. C. Andersen m. m. ved Kommunalærer *Skov*, Thisted.
Sudanmissionær *Asbjørn Fog*: En primitiv Negerstammes Historie.
Professor *P. Skautrup*: Dansk Tunge.
Provst *Th. Rendtorff*, Helsingør: De ti Bud.
Sognepræst *C. Baun*, Randers: Mand, Kvinde og Gud.
Adjunkt *Nordbo*, Struer: Nordisk Frihed – Nordens Enhed.
Kinamissionær *Johs. Rasmussen*: Kinas kristne Leder Chang Kaj Shek.
Pastor *Knudsen*, Thyborøn: Korset.
Lærer *Raskmark*, Herning: Oplæsning af Blicher og H. C. Andersen.
Korpsinstruktør *Palle Zehngraft*: Spejdersagen.
Overlærer *Blom Salmonsens*: Skolen og de tre Fronter.
Provst *K. Steffensen*, Struer: Juletale.
Dertil kommer ikke mindre end fire Koncerter ved fremmede Kræfter: Violinisten *Herman Kjær Jensen*, Struer, akkompagneret af Adjunkt *Sand-*

feld, Struer (to Gange), Koncertsangerinde Frk. *Else Jena* og endelig Violinisten Frk. *Nina Bentzen* sammen med Hr. *Helge Hansen* (Flygel). Til alt dette maa endnu føjes forskellig Underholdning ved hjemlige Kræfter.

Fester

Som vi har kunnet gennemføre Foredrag og Møder, saaledes ogsaa de forskellige Fester, der er et saa vigtigt Krydderi til den daglige Kost.

Dimissionsfesten fandt Sted 6. Juli. Efter den egentlige Højtidelighed i Festsalen samledes man som sædvanlig til en Middag for Dimittenderne med deres Forældre og Seminariets Lærere; ikke mindre end ca. 65 fra Dimittendernes Hjem havde givet Møde, og det blev i særlig Grad dem, der kom til at præge Samværet og kaste Glans over det. Efter Sommerferien kom de traditionelle Fester, der plejer at høre Efteraarshalvaaret til. Først *Festen for Lærerne* fra Landsbyskolerne og Lemvig, der havde taget imod Skolebesøg. Den fandt Sted 22. September og samlede Gæster fra alle de paagældende Skoler. Man hørte først den ovenfor omtalte Koncert ved Hr. Kjær Jensen og Hr. Sandfeld; derefter gav Skolen Smørrebrød med Kaffe paa »Borgen« for Gæsterne, IV Klasse og Seminariets Lærere; den røde Traad gennem Samværet og Talerne var det meget glædelige, at Eleverne skulde være velkomne paa Skolebesøg næste Aar igen. Faa Dage senere foregik den førnævnte *Bestyrelsesfest*, hvor Sportssagen kom paa Dagsordenen, og senere igen Elevfest og Julefest.

Elevfesten afholdtes Fredag 26. November efter det sædvanlige Program: Velkommen ved Komiteens Formand, H. Møl Christensen, Koncert, Skuespil, Taler, Tableau og Andagt. Det blev som dens Forgængere under Krigen en særdeles indholdsrig og smuk Fest, der svarede til Tidernes Alvor, hvortil i særlig Grad bidrog Opførelsen af Mobergs »Rid i Nat«. Opførelsen af dette Drama blev den næste Aften gentaget for Foreninger fra Sognet, hvis Medlemmer var mødt i overvældende Antal. Det er første Gang, vi har givet en saadan Fremvisning for udenforstaaende, og det skete kun, fordi der var den særlige Anledning at skaffe Midler til Sportssagen; Aftenen lededes derfor af Sportsforeningens Formand, H. Pedersen, og hele Indtægten gik til dette Formaal. Tillige var det naturligvis en Tilfredsstillelse, naar vi nu havde noget smukt paa Dagsordenen, da for en Gangs Skyld at vise det frem for gode Naboer og Bekendte, saa de derved kunde faa et lille Indblik i Livet bag vore Mure. De optrædende havde megen Glæde af denne Aften, der da ogsaa var arrangeret i Aftale med Lærerraadet og Bestyrelsens Formand. *Julefesten* den 19. December, ved hvilken Provst Steffensen som nævnt talte, maatte, da Gymnastiksalen ikke stod til Raadighed, afholdes under indskrænkede Former i Festsalen; desværre maatte det opgives at indbyde Sognets Folk; vi maatte være glade, at vi overhovedet kunde faa Festen, selv om det kun blev med os selv.

Til de festlige Aftener tør ogsaa nok regnes *Foraarskoncerten* den 2. April. Koncerten, der afholdtes i Gymnastiksalen, havde vundet stor Tilslutning udefra, og de mange Tilhørere fik da ogsaa noget smukt med sig hjem, idet Kor og Orkester under Hr. Nissens Ledelse fremførte forskellige Paaskesalmer og Ting som Mozarts »Eine kleine Nachtmusik« og Ouverturen til Rossinis »Barberen i Sevilla«.

Provst Th. Møller

**Lærer-
kredsen**

Mens der i Fjor intet nyt forelaa paa dette Punkt, er der denne

Gang flere Ting at meddele. Først at Frk. *Nielsen*, der siden 1906 har været Lærerinde ved Seminariet, sidste Sommer tog Afsked, tvunget dertil efter flere Aars energisk Kamp mod en haardnakket Gigtlidelse. I Stedet antog Bestyrelsen Frk. *Rigmor Præstbo*, der skal overtage Frk. *Nielsens* Fag: kvindelig Gymnastik, Haandgerning og nogle Timer Dansk. Frk. *P.*, der er født i Borris 1918 og dimitteret fra Haslev Seminarium 1940, har været Lærerinde paa Orø Ungdoms-

hjem og gennemgaar for Tiden Aarskursus i Gymnastik. Imedens bestrides Timerne af Frk. *Nielsen*, Fru *Nissen* og Lærer *Hejbøl*. Da saaledes Frk. *Nielsen* endnu er i Funktion og hendes Eftermand endnu ikke er tiltraadt, er det i god Tid at sige Farvel og Velkommen; jeg nøjes derfor ved denne Lejlighed med at udtale det Ønske, at der maa ligge en lige saa smuk og betydningsfuld Gerning foran den nye Lærerinde som den, Frk. *Nielsen* har udført gennem de mange Aar.

En, heldigvis dog kortvarig, Forstyrrelse i Arbejdet fremkom, da Lærer *Hansen* i Efteraaret blev ramt af en Øjensygdom, der nødvendiggjorde en Tids fuldstændig Hvile. Ved Velvilje fra Skolekommissionen og Overlæreren i Lemvig lykkedes det at faa frigjort derværende

Lærer *Gunner Eriksen*, som saa paa fortrinlig Maade vikarierede, indtil Lærer Hansen efter et Par Maaneders Forløb kunde tage fat igen.

Endelig har ogsaa Døden gæstet vor Kreds. I September mistede Skolebetjent *Axel Pedersen* efter syv Aars Ægteskab sin Hustru, hvem vi vil mindes for hendes stille, bramfri Færd; hun var en god Støtte for sin Mand, og megen Medfølelse har samlet sig om ham og hans lille Søn Hans under det store Tab, de har lidt. En Maaned senere døde *Fru Lærer Sørensen*, Østre Skole, der i de sidste Aar ikke var saa stærk, men hvis Bortgang dog kom overraskende. Fru Sørensen var et fromt og fint Menneske med et levende Sind; hun bragte altid en god Luft med sig og betød saa meget i sit Hjem. Forøvrigt havde hun ogsaa direkte en Forbindelse med Gerningen ved Seminariet, idet hun førte Opsyn ved skriftlig Eksamen.

Bestyrelsen

Ved Bestyrelsesmødet den 27. September nedlagde den 85aari-

Førstelærer A. C. Hoppe

ge Provst *Th. Møller* paa

Grund af Alder sit Formandshverv. Nissumitter gennem mange Aar vil levende mindes Provst Møllers repræsentative Skikkelse og hans friske, klare og kraftige Tale; bedre endnu vil han, som naturligt er, være kendt indenfor Seminariets Bestyrelse, hvor han lige til det sidste var en energisk og kyndig Forhandlingsleder med et praktisk Blik paa de foreliggende Spørgsmaal og en udmærket Evne til at føre Drøftelsen frem ad en lige Linje uden om Vrøvl og Sidespring. Man følte derfor Tryghed under Provst Møllers Førerskab, og endnu mere følte man hans Uegennytte og Kærlighed til hele Gerningen. Paa en sjælden Maade repræsenterede Provsten Traditionen; han var en af Pastor Hansens Raadgivere ved Grundlæggelsen af Seminariet, og lige siden dets

Overgang til Aktieselskab i 1906 har han siddet i dets Bestyrelse for i 1922 at afløse Pastor Asschenfeldt-Hansen som Formand. Provst Møller fortsætter som menigt Medlem af Bestyrelsen; til hans Afløser som Formand valgtes Førstelærer *A. C. Hoppe*, Barslev, hvem alle vil se hen til med stor Tillid og Forventning paa Grund af hans overordentlig nøje Kendskab til Seminariet og hele den Anseelse, han nyder i Skolekredse ud over vort Land; han er tilmed en af Seminariets egne, dimitteret herfra 1902.

Ved Generalforsamlingen den nævnte Septemberdag indvalgtes i Bestyrelsen Sognepræst *C. Tolsgaard*, Ørum. Den ledige Plads, som her ved blev udfyldt, skyldtes Pastor *A. Krogsøes* Død faa Uger i Forvejen. Da Pastor Krogsøe bliver mindet andetsteds i Aarbogen, og jeg allerede andetsteds har udtalt, hvad jeg havde paa Hjerte i Forbindelse med hans Bortgang, skal jeg her kun sige, at denne ualmindelig rigt udrustede Mands forholdsvis saa tidlige Død har efterladt en stærk Følelse af en tom Plads. Men er end Pladsen tom, vil hans Billede dog vedblive at staa levende for hans mange Elever, Venner og Medarbejdere. Lad mig slutte disse Linjer med at sætte en Indskrift under dette Billede. Der kan passende staa det gamle Ord: *Semper ardens — altid brændende!*

DIMITTENDERNE 1943.

Bernt Billeskov, født 14. Juli 1921 i Lyngs. Søn af Husmand Niels Billeskov. Hovedkarakter: mg (6,78). Broder til P. Billeskov (30).

Johannes Blæsbjerg, født den 28. Jan. 1921 i Kilde, Aulum Sogn. Søn af Gaardejer Kr. Blæsbjerg. Hovedkarakter mg÷ (6,22).

Ingrid Brunsgaard, født 8. Sept. 1919 i Nr. Nissum, Datter af Gdr. Niels Brunsgaard. Hovedkarakter mg (7,14).

Ellen Bruun, født 6. Februar 1921 i Lemvig, Datter af Kirkebetjent Kr. Bruun. Hovedkarakter mg÷ (7,23).

Edvard Kristian Damholt, født 24. Oktober 1920 i Sunds, Søn af Gaardejer Mads Damholt. Hovedkarakter mg (6,79).

Gunner Eriksen, født 15. December 1920 i Flynder, Søn af Gaardejer Evald Eriksen. Hovedkarakter mg÷ (7,27). Broder til Erik Eriksen (37) og Hartvig Eriksen (37).

Eva Johanne Ladekær Hansen, født 13. November 1921 i Farup, Datter af Førstelærer Johs. Hansen (14), Hjarup. Hovedkarakter ug÷ (7,58).

David Gunner Hansen, født 30. Juli 1918 i Vrejlev, Søn af Gdr. Joh. M. Hansen. Hovedkarakter mg (6,71).

Elvin Jensen, født d. 16. Februar 1921 i Vrejlev, Søn af Postbud Poul Chr. Jensen. Hovedkarakter mg (6,87).

Gerhard Johannes Vad Jensen, født 2. Juni 1920 i Hodsager, Søn af Lærer S. Vad Jensen (05). Hovedkarakter g× (5,93). Broder til Kr. Vad Jensen (30).

Kaj Ove Jensen, født 6. April 1920 i Koldby, Søn af Murer J. P. Jensen. Hovedkarakter mg÷ (6,43). Broder til J. P. Jensen (32).

Poul Jeppesen, født 15. Novbr. 1918 i Nykøbing M., Søn af Østersfisker J. P. Jeppesen. Hovedkarakter g (5,24).

Jørgen Oluf Jørgensen, født 24. Novbr. 1918 i Brenderup, Søn af Gaardejer N. P. Jørgensen. Hovedkarakter mg÷ (6,35).

AF AARETS DAGBOG

EFTER »DÆMRING«

- Ansættelser og Udnævnelser**
- 08 *P. C. Nielsen*, Randers, kst. som Overlærer ved den komm. Mellem- og Realskole.
- 13 *J. A. Drejer*, Gørding St., Lærer efter Pag. 35.
- 15 *C. F. Gahrn* ansat som Viceinspektør v. Frederiksberg Skolevæsen.
- *L. Lomholt*, Fredericia, udnævnt til Overlærer ved Pigeskolen i Kolding.
- 16 *K. N. Andersen* k. t. Førstelærer i Vestkær.
- 17 *K. P. Samuelson* kst. Skoledirektør i Odense.
- 24 *Karl Larsen*, Middelfart, Lærer efter Pag. 35.
- 25 *Sønderkær Larsen* udnævnt til Forstander for Statsungdomshjemmet »Kærgaard« v. Ribe.
- *Niels Nielsen* k. t. Lærer i Limskov.
- 26 *Kr. Ehlers Andersen* Lærer v. Vestervig Centralskole.
- 27 *H. Riis Antonsen*, Jerne, ansat efter Pag. 35.
- 28 *H. W. Krogh* k. t. Førstelærer i Klakring v. Skole.
- *Mariane Skadborg* k. t. Lærerinde i Ringkøbing.
- *M. P. Sørensen* k. t. Førstelærer i Lomborg.
- 29 *Søren Hebsgaard* ansat med Løn efter Pag. 35 v. Eksamensskolen i Rødovre.
- *Samme* kst. som Seminarielærer i Skaarup.
- *Aage Th. Larsen* k. t. Førstelærer v. Horsens Byskole pr. Langholt.
- 29 *N. P. Nielsen* k. t. Enelærer i Aakjær.
- 30 *A. Præsius Madsen* k. t. Førstelærer v. Gødvad Centralskole (1. April 1943).
- *Th. Horlund-Olsen* k. t. Førstelærer i Faarvang.
- 31 *C. Brix Jensen*, Tømmerby, k. t. Førstelærer s. St.
- *Rich. B. Sørensen* k. t. Førstelærer i Roum.
- 32 *H. V. Bundgaard* k. t. Lærer i Fole.
- 33 *Valborg Eriksen* k. t. Lærerinde i Avedøre.
- *M. Samuel Nielsen* k. t. Førstelærer i Foersom.
- 35 *Kr. Lebeck* fast ansat i Feldingbjerg.
- *P. Johs. Nielsen* k. t. Førstelærer i Bølling.
- *C. Overgaard Nielsen* k. t. Lærer v. Bedsted Stationsbyskole.
- *Ejnar Toftemark* k. t. Lærer i Dagnæs.
- 36 *Else Margr. Kristiansen* k. t. Lærerinde i Hals.
- *Eske Nyhuus Nielsen*, Odder Realsk., tillige Kordegn i Odder.
- *Hakon Rendtorff* k. t. Timelærer i Helsingør.
- 37 *M. Ramskov Andersen* k. t. Lærer i Viborg.
- *P. Nørby Christensen* k. t. Enelærer i Funder.
- *Axel Jensen-Gadegaard* k. t. Time- lærer i Holstebro.

- 37 *Eigil Munksgaard* k. t. Timelærer i Struer.
- 38 *Frants Hyldahl* k. t. Lærer i Bjergringbro.
- *Folmer Jensen* k. t. Timelærer i Viborg.
- 39 *Sv. E. Abrahamsen* k. t. Lærer i Kjellerup.
- *Anna Albrechtsen* k. t. Skolekøkenlærerinde i Vestervig.
- *Erik Christensen* k. t. Timelærer i Ikast.
- *K. A. Thaasti* k. t. Enelærer i Skoven.
- 40 *K. K. Kristensen Boe* k. t. Lærer i Byrum, Læsø.
- *Th. Johansen* fast ansat i Dyreby.
- *Ejnar Lilbæk* fast ansat i Handbjerg.
- *Samme* kaldet til Førstelærer i Fjeldstervang.
- *Anna Mikkelsen* k. t. Lærerinde i Poulstrup.
- *Emil Nielsen* k. t. Timelærer v. Frederikshavns komm. Mellem- og Realskole.
- *Johanne Vrist Nielsen* k. t. Lærerinde i Arløse
- 41 *Olaf Bendtsen* Aspirant i Lærerembede i Arnum.
- *Ester M. Christensen* k. t. Lærerinde i Ejsing.
- *J. P. Nielsen* k. t. Timelærer v. Sorø Mellem- og Realskole.
- *B. Risom Pedersen* Asp. i Lærerembede v. Borbjerg Kirkeskole.
- *Kr. Schriver* Asp. i Lærerembede i Vibbjerg.
- *Erna Thorsen* fast ansat i Tjørring.
- 42 *Vald. Andersen* Lærer v. Optagelseshjemmet i Struer.
- *Bodil M. Porup Hansen* Lærerinde v. Søndbjerg Børnehjem.
- *Karen Bodil Søndergaard Jacobsen* k. t. Timelærerinde i Skærbæk.
- *Svend Aage Koch* k. t. Lærer v. Hjerm Byskole.
- *Kr. Kristensen* Lærer v. Nr. Nisum Seminariums Forberedelsesklasse.
- 42 *Karen Marie Madsen* k. t. Time- lærerinde i Hadsund.
- *Margr. Nielsen* ansat som Lærerinde ved Th. Langs Skoler, Silkeborg.
- *Ejnar Olesen* k. t. Lærer i Herstrup.
- 43 *Ellen Bruun* k. t. Lærerinde i Hald.
- *Ingrid Brunsgaard Asp.* i Givskud.
- *Hanne Ladekær Hansen* Lærerinde v. Vamdrup Realskole.
- *Edith Sørensen* Asp. som Lærerinde v. Ingstrup Centralskole.
- *W. Tougaard* Lærer ved Børnehjemmet v. Vejle Fjord.
- *Sigrid Vraa-Jensen* Lærerinde v. Brødstrup Realskole.

Afsked

- 04 *J. P. Christensen*, Holbæk, med Pens. fra 1. Marts.
- 07 Amtsskolekonsulent *J. Leander Jakobsen* m. Pens. fra 31. Decbr.
- 08 *Holger Sørensen*, Svintesminde, Vestervig, m. Pens. fra 30. Sept.
- 42 *Karen B. Søndergaard Jacobsen*, Skærbæk, fra 30. Novbr.

Døde

- Fhv. Seminarieforst. *A. Krogsoe*, 60 Aar gl.
- 96 *C. Christensen*, fh. Bjert-Binderup, 72 Aar gl.
- 01 *H. P. Aage*, fh. Lysholm, 71 Aar.
- 09 *P. Kølbæk Hansen*, Sdr. Vilstrup (12. Septbr.).

Bryllupper

- 32 *H. J. Hansen*, Hauge, til *Thora Andersen*, Lønborg (28/8).
- 33 *Astrid Jensen*, gift Ottosen.
- 35 *Axel Nyholm*, Odense, til Lærerinde Frk. *Inger Stjernholm Larsen*.
- 36 *Harry Møller Pedersen*, København til *Inger Nygaard* (41) (28/7).
- 38 *Svend Aage Stadel Pedersen* til *Jenny Holm*, Durup (16/7).
- *Erna Sørensen* til *Gaardejer An-*

- ders *Præsius*, Kølby Markgrd. pr. Løgstør (26/12 42).
- 39 *Ejvind Bjerre*, Lemvig, til *Gertrud Hansen*, Københ. (25/9).
- *Karen Marie Hebsgaard* til *Smedemester Marius Reese*, Møltrup (21/11 43).
- *Johannes Linderoth*, Aarhus, til *Kirstine Jensen* (42).
- 40 *Kirstine Ulrik*, Aarhus, til *Johs. Pedersen* (40) (30/12).
- 41 *Olaf Bendtsen*, Arnum til *Tinna Arentsen*, Nr. Nissum (14/7).
- *J. P. Nielsen*, Sorø, til *Lærerinde Frk. Anne Marie Lymose* (25/7).
- *Kr. Schriver*, Vildbjerg, til *Inge Mortensen* (41).
- *Borge Risom Pedersen*, Borbjerg til *Agnete Schriver*, Søster til *Kr. S.* (41).
- 43 *David Hansen* til *Kirsten Sand* (26/10).

Sølvbryllupper og Jubilæer

- 96 *P. Nørskov Lauritsen* og *Hustru*, Viborg, Sølvbryllup (18/10).
- 02 *A. L. Andersen* 15. Jan. 40 Aars Jub. ved Skive komm. Mellems og Realskole.
- *A. C. Hoppe* 40 Aars Jub. v. Barslev Skole.
- 03 *J. M. Thinggaard*, Hasle, 40 Aars Jub.
- 11 *Th. Madsen* 25 Aars Jub. v. Gjelballe Skole (1/6).
- *Frk. S. Futtrup* 25 Aars Jub. v. Gudum v. Skole (1/1).
- 12 *Harbo Andersen* 25 Aars Jub. i Gandrup.
- 13 *Adolf Larsen* og *Hustru* Sølvbryllup (29/8).
- *Samme* 25 Aars Jub. v. Bøgelyst Skole (1/6).
- *Frk. K. M. Poulsen* 25 Aars Jub. v. Nr. Nissum v. Skole.
- 14 *M. Iversen* 25 Aars Jub. v. Saustrup Drengehjem.
- *Gustav Svanstrøm* og *Hustru (Else Marie Jensen)* (14) Sølvbryllup (31/5).
- 15 *Gerh. Nielsen* 25 Aars Jub. v. Tarm Skole.

Eksaminer

- 26 *Johs. Rasmussen*, Nordby, Fanø Faglærereks. i Fysik (1939) og Historie.
- 38 *C. K. Touborg*, Viborg, Tillægs-eksamen i Svensk.
- 39 *N. O. Dusgaard Nielsen*, Skanderborg, Faglærereks. i Dansk.

Aarskursus

- 32 *Dorthea Stentoft*, Suldrup Skolekøkken i Sorø.

Bøger

- 07 *Karen Davidsen*: *Karen Bodil Ulfsdatter (Lohse)*.
- *J. Møller Laustrup* Medudgiver af »Mellemskole-Geometrien« og »Mellemskole-Aritmetikken«
- 15 *Ernst Folmann*: *Sognekongen. (Lohse)*.

Andet

- 99 *Niels Hald*, Nr. Sundby, udn. til Ridder af Dannebrog.
- *J. J. Kahr* genv. til Medlem af Nibe Byraad.
- 02 *A. C. Hoppe* valgt til Formand for Nr. Nissum Seminariums Bestyrelse.
- *Samme* genv. til Danmarks Lærereforenings Hovedbestyrelse.
- 06 *J. Søndergaard Jacobsen* genv. til Nr. Nissum Sogneraad.
- *J. J. Præstholm*, Kvissel, genv. til Danmarks Lærereforenings Hovedbestyrelse.
- 07 *Fhv. Amtsskolekonsulent J. Leander Jacobsen* udn. til Ridder af Dannebrog.
- *Chr. P. Kjærsgaard* valgt til Borgmester i Sæby.
- 12 *Chr. Winther* Medredaktør af det ny Børneblad: »Kammerasten, Danske Børns Blad«.
- 13 *Chr. Bach* valgt til Sogneraadformand i Grauballe Komm.
- 14 *C. F. Michelsen* valgt til Medl. af Lundby Sogneraad.
- *M. J. Kirk* genv. til Hovedbestyrelsen for Danmarks Lærereforening.

- 16 *P. A. Poulsen*, Stenderup, genv. til Medlem af Landstinget.
- 17 *Chr. M. Christensen*, Nr. Nissum, Medredaktør af »Tidsskrift for Legemsøvelser«.
- *P. Munk Poulsen* genv. til Medl. af Danmarks Lærerforenings Hovedbestyrelse.
- 19 *Kr. Harbo Andersen* valgt til Folketingsmand.
- 20 *Chr. Mernild* valgt til Sogneraadsformand i St. Ajstrup Kommune.
- 24 *A. Moeslund* indvalgt i Gudum Sogneraad.
- 25 *Elna Danielsen*, Viborg, indv. i Danmarks Lærerforenings Hovedbestyrelse.
- 27 *H. Dyrholm*, Tvilum, Fmd. for KFUMs Silkeborgkreds.
- *M. Ingemann*, Skygge, valgt til Næstfmd. for Engesvang Sogneraad.
- *Johs. Bachmann Olesen* Navneforandring til Bachmann.
- 43 *Poul Jeppesen* ansat som Sekretær i KFUM i Haderslev.

1943

Mr. Lerer & Hann Christensen
Kristen Pihlvej 16
Charlottetown 24